

รายงานฉบับสมบูรณ์
(Final Report)

โครงการศึกษาวิเคราะห์

ความตกลงการค้าเสรี

ระหว่างไทยกับออสเตรเลีย

และ ไทยกับนิวซีแลนด์

และการเตรียมความพร้อม

สำหรับการเจรจาทบทวน

ตามพันธกรณี

เสนอ

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ

เมษายน 2553

บริษัท ไบรอัน เคฟ (ประเทศไทย) จำกัด
ชั้น 25 อาคาร คิวเฮ้าส์ ลุมพินี
เลขที่ 1 ถนนสาทรใต้ แขวงทุ่งมหาเมฆ
เขตสาทร กรุงเทพฯ 10120
โทรศัพท์: 66 (0) 625 6300
โทรสาร: 66 (0) 625 6311

บทสรุปผู้บริหาร

ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ถือเป็นประเทศคู่ค้าที่สำคัญของไทย โดยในปี 2551 (2008) ออสเตรเลียถือเป็นตลาดส่งออกที่สำคัญอันดับที่ 7 ของไทย และนิวซีแลนด์เป็นตลาดส่งออกที่สำคัญอันดับที่ 34 ของไทย ในทางกลับกันไทยก็ถือเป็นแหล่งนำเข้าที่สำคัญของทั้งสองประเทศ โดยไทยเป็นแหล่งนำเข้าที่สำคัญอันดับที่ 6 ของออสเตรเลีย และเป็นแหล่งนำเข้าที่สำคัญอันดับที่ 9 ของนิวซีแลนด์ การเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจที่แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น รวมทั้งการใช้ประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีล้วนแต่เป็นการตอบสนองความต้องการในการขยายความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ การค้า และการลงทุนระหว่างประเทศให้เพิ่มขึ้น

ความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย (Thailand-Australia Free Trade Agreement) หรือ TAFTA ได้รับการลงนามเมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2547 (2004) ณ กรุงแคนเบอร์รา ประเทศออสเตรเลีย และความตกลงได้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2548 (2005) โดยมีสาระสำคัญ เกี่ยวกับการเปิดเสรีการค้าสินค้า การค้าบริการและการลงทุน กฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า และความร่วมมือสาขาต่างๆ

ในส่วนของความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจที่ใกล้ชิดกันยิ่งขึ้นไทย-นิวซีแลนด์ (Thailand-New Zealand Closer Economic Partnership Agreement) หรือ TNZCEP นั้นได้เริ่มเจรจาจัดทำความตกลงฯ ในเดือนพฤษภาคม 2547 (2004) และสามารถสรุปผลการเจรจาได้ในเดือนพฤศจิกายน 2547 (2004) โดยการเจรจาครอบคลุมด้านการค้าสินค้า การค้าบริการ การลงทุน รวมทั้งความร่วมมือที่เกี่ยวข้องกับการค้า โดยใช้ความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลียเป็นพื้นฐานสำหรับการเจรจา ทั้งนี้ได้มีการลงนามความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจที่ใกล้ชิดกันยิ่งขึ้นไทย-นิวซีแลนด์ โดยมีผู้นำของทั้งสองประเทศเข้าร่วมเป็นสักขีพยาน เมื่อวันที่ 19 เมษายน 2548 (2005) และความตกลงมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2548 (2005)

ถึงแม้ความตกลงทั้งสองฉบับจะถูกมองว่าเป็นความตกลงที่ “ครอบคลุมอย่างกว้างขวาง” โดยมีการบรรจุประเด็นทางการค้าหลากหลายประเด็นไว้ในความตกลง แต่ก็ยังมีประเด็นทางการค้าอีกหลายประเด็นที่ภาคีได้ตกลงกันว่าจะให้มีการเจรจาเพิ่มเติมในภายหลัง โดยได้กำหนดให้มีการเจรจาทบทวนในประเด็นเหล่านั้นภายในระยะเวลา 3 ปี ภายหลังจากความตกลงทั้งสองมีผลบังคับใช้แล้ว จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการศึกษาเชิงลึกเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการเจรจาทบทวนตามพันธกรณีสำหรับทั้งสองความตกลงต่อไป

นอกจากนี้ ภายใต้อำนาจหน้าที่ของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน การเจรจาความตกลงการค้าเสรีจะต้องเปิดให้ภาคประชาชนได้มีส่วนร่วมรับรู้ และตรวจสอบการดำเนินการอย่างใกล้ชิด ดังนั้น

รัฐบาลจะต้องพร้อมที่จะอธิบาย และให้เหตุผลสนับสนุนการตัดสินใจในการทำความตกลงในประเด็นต่างๆ ซึ่งจะต้องสามารถตอบคำถามของประชาชนได้อย่างชัดเจนในทุกประเด็น ทั้งในเชิงภาพรวม และในเชิงรายละเอียดของการเจรจาแต่ละหัวข้อ

โครงการการศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินวิเคราะห์ผลประโยชน์ผลกระทบของความตกลง TAFTA และ TNZCEP ทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ประเมินประสิทธิภาพประสิทธิผลของมาตรการเยียวยาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเสรีการค้าสินค้าและการค้าบริการภายใต้กรอบความตกลง TAFTA และ TNZCEP ที่ดำเนินการผ่านกองทุนการปรับตัว และแนะแนวทางบรรเทาผลกระทบอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด และเพื่อศึกษา กำหนดแนวทาง นโยบาย กลยุทธ์ และทำที่สำหรับการเจรจาเพิ่มเติม โดยรายงานการศึกษานี้ ได้แบ่งผลการศึกษาออกเป็น 3 ส่วน แยกออกเป็น 11 บท ดังนี้

ส่วนที่ 1 ประกอบด้วยบทที่ 1-4 เป็นการรวบรวมวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ทั้งข้อมูลพื้นฐานของทั้งสองประเทศรวมถึง การวิเคราะห์นโยบาย กฎระเบียบด้านการค้าและการลงทุน อุปสรรคและมาตรการทางด้านการค้าและการลงทุนต่างๆ รวมถึงภาพรวมความสัมพันธ์ทางการค้าการลงทุนระหว่างไทยกับออสเตรเลีย และไทยกับนิวซีแลนด์ โดยการวิเคราะห์ในส่วนนี้จะนำไปสู่การนำเสนอประเด็นในการเจรจาทบทวนตามพันธกรณีที่เกี่ยวข้องกับกฎระเบียบ นโยบาย และอุปสรรคทางการค้าของทั้งสองประเทศที่เป็นอุปสรรคต่อผู้ประกอบการไทย

ส่วนที่ 2 ประกอบด้วยบทที่ 5-6 เป็นการรวบรวมวิเคราะห์ผลกระทบที่ผ่านมาของความตกลง TAFTA และ TNZCEP โดยพิจารณาผลกระทบทางเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม สังคม และผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียรวมถึงมีการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของมาตรการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากความตกลงทางการค้าเสรี

ส่วนที่ 3 ประกอบด้วย บทที่ 7-11 เป็นการรวบรวมวิเคราะห์ประเมินแนวทางกลยุทธ์และทำที่ในการเจรจาทบทวนตามพันธกรณีที่ ประกอบด้วยการวิเคราะห์ความตกลงทางการค้าการลงทุนของออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์โดยเปรียบเทียบ เพื่อศึกษาทิศทางของทำที่ในการเจรจาของทั้งสองประเทศ และตามด้วยการนำเสนอทำที่ในการเจรจาของไทยโดยพิจารณาจากการวิเคราะห์ความสามารถทางการแข่งขันของประเทศ จากนั้นเป็นการนำเสนอการวิเคราะห์การประเมินผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นหากมีการเจรจาทบทวนตามพันธกรณีที่ เป็นการประเมินผลกระทบทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยเน้นผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นหากมีการเปิดเสรีภาคบริการ

มากขึ้น สุดท้ายเป็นการรวบรวมข้อเสนอท่าทีในการเจรจาโดยรวมรวมผลจากการวิเคราะห์ทั้งหมด รวมถึงข้อเสนอแนะมาตรการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบที่เป็นรูปธรรม

ทั้งนี้ สามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

1) สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจนโยบายและกฎระเบียบทางการค้าการลงทุนที่สำคัญของออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ (บทที่ 2)

1.1. นโยบายทางเศรษฐกิจทั่วไป: ประเทศออสเตรเลียและนิวซีแลนด์มีเสถียรภาพทั้งในด้าน อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจและด้านราคา

ทั้งออสเตรเลียและนิวซีแลนด์จัดเป็นประเทศที่มีระบบเศรษฐกิจแข็งแกร่ง ซึ่งเห็นได้จาก อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเฉลี่ยในช่วง 2543-2551 (2000-2008) อยู่ที่กว่าร้อยละ 3 อย่างไรก็ตาม การหดตัวทางเศรษฐกิจในปี 2550 (2007) ได้ส่งผลกระทบในเชิงลบต่อระดับการจ้างงาน การส่งออก รวมไปถึงอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจของทั้ง 2 ประเทศเช่นกัน ดังนั้นในช่วงนี้ ทั้งออสเตรเลียและนิวซีแลนด์จึงดำเนินนโยบายการเงินและการคลังขยายตัว รวมถึงการออกนโยบายต่างๆ เพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นแก่นักลงทุนและประชาชนทั่วไป

สำหรับการดำเนินนโยบายการเงินของธนาคารกลางทั้ง 2 ประเทศมีเป้าหมายในการรักษา ระดับอัตราเงินเฟ้อให้อยู่ในช่วงที่กำหนดไว้ (Inflation Targeting) โดยใช้ดอกเบี้ยนโยบายเป็น เครื่องมือ ทำให้ทั้งออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ เป็นประเทศที่ค่อนข้างมีเสถียรภาพด้านราคาซึ่งเห็นได้จาก อัตราเงินเฟ้อเฉลี่ย ในช่วง 2541-2551 (1998-2008) อยู่ประมาณร้อยละ 2.7-2.8 นอกจากนี้ ธนาคารกลางของทั้ง 2 ประเทศยังมีการติดตามความเคลื่อนไหวของค่าเงินสกุลของตน โดยเทียบกับ ตะกร้าของสกุลเงินต่างๆ ของประเทศคู่ค้าหลัก นอกเหนือไปจากเงินสกุลเหรียญสหรัฐอีกด้วย

1.2. นโยบายการค้าระหว่างประเทศ: ประเทศออสเตรเลียและนิวซีแลนด์มุ่งที่จะเปิดเสรีในระดับ พหุภาคี ทวิภาคี และภูมิภาค ผ่านเวทีต่างๆ

ในด้านนโยบายการค้า ประเทศออสเตรเลียและนิวซีแลนด์เป็นผู้สนับสนุนการค้าภายใต้ ระบบพหุภาคี โดยเฉพาะในเวทีการค้าสินค้าเกษตร ทั้งยังเล็งเห็นความสำคัญของการเจรจาภายใต้ กรอบของ WTO โดยมีความเชื่อมั่นว่า ความสำเร็จของการเจรจากรอบดังกล่าวจะเพิ่มขีด

ความสามารถในการเข้าสู่ตลาดต่างประเทศ อีกทั้งช่วยเพิ่มอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจและประสิทธิภาพในการผลิต ผ่านนวัตกรรมใหม่ๆ และผ่านการเชื่อมโยงระบบเศรษฐกิจของประเทศเข้ากับระบบเศรษฐกิจโลกให้เหนียวแน่นยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม ความล่าช้าของการเจรจาอบโด้ฮาได้ทำให้ประเทศทั้งสองหันมาทำความตกลงระดับทวิภาคีและระดับภูมิภาคมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ทั้ง 2 ประเทศยังมีนโยบายการแข่งขันทางการค้าในทิศทางที่สนับสนุนการแข่งขัน โดยมีวัตถุประสงค์ให้ตลาดมีการขยายตัวและคุ้มครองผู้บริโภคจากการกำหนดราคาของผู้แข่งขันในตลาด โดยทั้ง 2 ประเทศ ได้จัดตั้งหน่วยงานกำกับดูแลและมีการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติการเพื่อความโปร่งใส อีกด้วย

1.3. นโยบายการลงทุน: ประเทศออสเตรเลียและนิวซีแลนด์มีการเปิดรับและให้ความสำคัญกับการลงทุนจากต่างชาติอย่างแท้จริง

ในด้านนโยบายด้านการลงทุน ทั้งออสเตรเลียและนิวซีแลนด์เรียกได้ว่ามีท่าทีเปิดรับการลงทุนจากต่างชาติในระดับสูงมากอยู่แล้ว ซึ่งเห็นได้จากอัตราการปฏิเสธข้อเสนอการลงทุนของทั้ง 2 ประเทศ อยู่ในระดับที่ต่ำมาก เนื่องจากทั้งออสเตรเลียและนิวซีแลนด์เห็นความสำคัญของการลงทุนว่าเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งในการเสริมสร้างการถ่ายทอดเทคโนโลยีใหม่ๆ ทักษะการบริหารจัดการ และการเข้าถึงตลาดต่างประเทศ อันจะช่วยผลักดันการเติบโตของระบบเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตาม แม้การเปิดรับการลงทุนจะเป็นไปอย่างเปิดกว้าง แต่การลงทุนในภาคธุรกิจที่อ่อนไหวก็จำเป็นต้องได้รับการอนุมัติจากรัฐบาล หากพิจารณากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน (Foreign Acquisitions and Takeovers Act: FATA สำหรับออสเตรเลีย และ Overseas Investment Act: OIA สำหรับนิวซีแลนด์) จะตีความได้ว่า ออสเตรเลียมีความระมัดระวังการลงทุนในบางสาขาโดยชาวต่างชาติมากกว่า นิวซีแลนด์ อันสังเกตได้จากการกำหนดสาขาการลงทุนที่อ่อนไหวในการค้าบริการบางประเภท ที่ต้องมีการขออนุมัติและ/หรือดำเนินการภายใต้กฎหมายอื่นๆ เฉพาะสาขา เช่น โทรคมนาคม สายการบินระหว่างประเทศ หรือสื่อสารมวลชน เป็นต้น ในขณะที่นิวซีแลนด์มีความระมัดระวังการลงทุนของชาวต่างชาติในสาขาประมงเป็นพิเศษเท่านั้น นอกจากนี้ ทั้ง 2 ประเทศกำหนดให้นักลงทุนต่างชาติต้องขออนุมัติเมื่อต้องการลงทุนในที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์อื่นๆ บางประเภท รวมถึงการลงทุนในธุรกิจขนาดใหญ่ (โดยไม่จำกัดสาขา) ทั้งนี้เนื่องจาก ทั้ง 2 ประเทศเล็งเห็นว่าเป็นเรื่องอ่อนไหวที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของชาติ

1.4. กฎระเบียบด้านการนำเข้า: ประเทศออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ต่างมีกฎระเบียบด้านการนำเข้าที่เข้มงวด

สำหรับกฎระเบียบด้านการนำเข้า ทั้งออสเตรเลียและนิวซีแลนด์จะให้ความสำคัญกับความชัดเจนในการระบุข้อมูลเกี่ยวกับสินค้า และมีขั้นตอนการตรวจสอบสินค้านำเข้าก่อนปล่อยออกสู่ท้องตลาดที่เข้มงวด โดยเฉพาะสินค้าประเภทอาหาร และหากสินค้านำเข้าไม่ได้เป็นไปตามมาตรฐานสินค้าที่ทางออสเตรเลียหรือนิวซีแลนด์กำหนดไว้ อาจจะมีการระงับการนำเข้าจนกว่าผลการตรวจสอบทางห้องปฏิบัติการจะได้ผลเป็นที่น่าพอใจ

1.5. กฎระเบียบว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ: ประเทศออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ต่างยึดบนพื้นฐานของหลักการความคุ้มค่า โดยผ่านกลไกการแข่งขันอย่างเปิดกว้างและไม่เลือกปฏิบัติ

สำหรับด้านกฎระเบียบว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ประเทศออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ต่างมีหลักการด้านการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐที่อยู่บนพื้นฐานของหลักการความคุ้มค่า (Value of Money) การแข่งขันโดยเสรีและเป็นธรรม (Free and Fair Competition) การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ มีจริยธรรม ความเชื่อถือได้ (Accountability) และการไม่เลือกปฏิบัติ (Non-discrimination) สำหรับผู้ประกอบการทั้งภายในประเทศและจากต่างประเทศ

1.6. กฎระเบียบการลงทุน: ประเทศออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ต่างมีกฎระเบียบการลงทุนที่เอื้อต่อการลงทุนของผู้ประกอบการไทยมากอยู่แล้ว

สำหรับนโยบายและกฎระเบียบการลงทุนของประเทศออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ ก็ได้เอื้อต่อการลงทุนของผู้ประกอบการไทยมากอยู่แล้ว แต่เนื่องจากว่า ในปัจจุบัน ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ยังมีใช้ประเทศหลักที่เป็นแหล่งดึงดูดเงินลงทุนจากประเทศไทย โดยเฉพาะนิวซีแลนด์ที่ยังมีมูลค่าการลงทุนจากไทยในระดับที่ต่ำ ดังนั้น การเจรจาเพื่อผ่อนคลายกฎระเบียบการลงทุนคงมิได้เป็นประเด็นที่สำคัญเท่ากับมาตรการส่งเสริมการลงทุนต่างๆ โดยภาครัฐอาจมีบทบาทเพิ่มมากขึ้นในการชี้โอกาสการลงทุนในประเทศทั้งสองและ/หรือจัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษาการลงทุนสำหรับการลงทุนในออสเตรเลียและนิวซีแลนด์เป็นการเฉพาะ ในรูปแบบ One-stop Service

ข้อสังเกตประการหนึ่งจากกฎระเบียบการลงทุนของออสเตรเลียคือ ออสเตรเลียมิได้ให้ประโยชน์ในแง่ของการลงทุนไปมากกว่าที่ FATA กำหนดอยู่แล้ว ดังนั้น การเจรจาเพื่อขอเพิ่มสิทธิ

ประโยชน์บางประการ เช่น เพดานมูลค่าการลงทุนที่ไม่ต้องขออนุมัติจากทางการ อาจช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ประกอบการขนาดใหญ่ได้บ้าง แต่คงมิได้ก่อให้เกิดประโยชน์เพิ่มเติมแก่นักลงทุนในธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็กสักเท่าใด

2) อุปสรรคและมาตรการต่างๆ ด้านการค้าและการบริการที่สำคัญของออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ (บทที่ 3)

2.1. มาตรการทางภาษี: แม้ว่าการเปิดเสรีทางการค้าระหว่างไทย ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์จะมีแนวโน้มของอัตราภาษี MFN ที่ลดลง แต่ยังคงพบว่ามีบางอุตสาหกรรมที่ทั้งออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ให้การปกป้องด้วยอัตราภาษีที่ค่อนข้างสูงอยู่

ในเรื่องของมาตรการทางภาษีนั้น พบว่าทั้งออสเตรเลียและนิวซีแลนด์มีอัตราภาษี MFN ที่อยู่ในเกณฑ์ต่ำและมีแนวโน้มลดลง แสดงให้เห็นว่าประเทศทั้งสองมีนโยบายส่งเสริมและอำนวยความสะดวกในการค้าเสรีอย่างจริงจัง อย่างไรก็ตามอัตราภาษี MFN ที่ต่ำ มิได้หมายความว่าไม่มีภาคการผลิตใดที่ได้รับความคุ้มครองเป็นพิเศษ หากพิจารณาภาษี MFN ลึกลงไปเป็นรายสาขา จะพบว่ามีบางอุตสาหกรรมที่ทั้งออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ยังคงปกป้องด้วยอัตราภาษีที่ค่อนข้างสูงอยู่ โดยอุตสาหกรรมที่รับการปกป้องก็คล้ายคลึงกันทั้ง 2 ประเทศ เช่น สิ่งทอ เครื่องนุ่งห่ม ยานพาหนะ และอุปกรณ์การขนส่ง เป็นต้น

หากเปรียบเทียบอัตราภาษี MFN ทั้งที่ผูกพันอยู่ภายใต้ WTO และที่ใช้จริงของออสเตรเลียและนิวซีแลนด์เทียบกับประเทศไทยแล้ว พบว่าประเทศไทยมีอัตราภาษี MFN สูงกว่าประเทศคู่เจรจาทั้งสอง ทั้งในภาพรวมและในรายสาขาแทบทุกสาขา ข้อเท็จจริงดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าระดับการเปิดเสรีทางการค้าของประเทศคู่ภาคีสองประเทศนี้สูงกว่าประเทศไทยอยู่มาก

2.2. มาตรการที่มิใช่ภาษี: มาตรการที่เป็นอุปสรรคต่อผู้ประกอบการไทยมากที่สุดคือ มาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (SPS) ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการส่งออกผลไม้ไทยบางชนิด รวมไปถึงสินค้าเนื้อไก่ปรุงสุก

สำหรับมาตรการที่มิใช่ภาษี มาตรการที่เป็นอุปสรรคต่อผู้ประกอบการไทยมากที่สุดคือ มาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (SPS) โดยหากเมื่อเปรียบเทียบความเข้มงวดในการบังคับใช้มาตรการ SPS ของประเทศทั้งสองแล้ว ผู้ประกอบการไทยได้ให้ความคิดเห็นไว้ในการประชุมกลุ่ม

อย่างน้อย 6 ในทุกทักษะ (มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2553 (2010)) สำหรับแรงงานต่างชาติที่ต้องการเข้าประเทศนิวซีแลนด์เพื่อไปทำงานชั่วคราวโดยมีนายจ้างเป็นผู้สนับสนุนนั้น นิวซีแลนด์ไม่ได้มีการระบุมาตรฐานด้านภาษาอังกฤษที่ชัดเจน แต่สำหรับแรงงานต่างชาติที่ต้องการเข้าไปทำงานระยะยาวและมีถิ่นพำนัก นิวซีแลนด์ได้ปรับมาตรฐานด้านภาษา โดยปรับจาก IELTS เฉลี่ย 6.5 คะแนน เป็น IELTS อย่างน้อย 6.5 ในทุกทักษะ

เมื่อพิจารณาอาชีพที่แรงงานไทยนิยมไปทำในต่างประเทศ เช่น พ่อครัว/แม่ครัว หรือ พนักงานนวดบำบัดแล้ว อาจกล่าวได้ว่าเป็นการยากที่แรงงานในสาขาดังกล่าวจะมีความสามารถทางภาษาอังกฤษสูงในระดับที่กำหนด เนื่องจากแรงงานส่วนใหญ่มิได้ศึกษาในสถาบันที่มีการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษเป็นระยะเวลาอันพอที่จะเพิ่มพูนทักษะ ดังนั้นจึงคาดหมายได้ว่าการเปลี่ยนแปลงมาตรฐานด้านภาษาจะทำให้มีอุปสรรคในการอนุมัติวีซ่ามากยิ่งขึ้น กรอบความตกลง TAFTA และ TNZCEP จึงควรถูกนำมาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกให้แรงงานไทยมากยิ่งขึ้น โดยเจรจาให้ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ให้การยอมรับหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของสถาบันในประเทศไทยที่กำหนด และให้นักเรียนที่ผ่านหลักสูตรดังกล่าวสามารถเทียบวุฒิเสมือนสอบผ่าน IELTS ได้

นอกจากนี้ จะเห็นได้ว่าแรงงานไทยในแต่ละสาขาวิชาชีพจะต้องผ่านการประเมินตามมาตรฐานของประเทศทั้งสอง (ยกเว้นพ่อครัว/แม่ครัว) ซึ่งเป็นการสร้างความยุ่งยากให้คนไทยที่มีวุฒิการศึกษาตามมาตรฐานไทยและต้องการไปทำงานในออสเตรเลียหรือนิวซีแลนด์ การขอความยอมรับในมาตรฐานวิชาชีพต่างๆ เพิ่มเติม จึงเป็นแนวทางการเจรจาที่จะเป็นประโยชน์ต่อแรงงานชาวไทยต่อไป

3) ภาพรวมความสัมพันธ์ทางการค้าระหว่างไทยกับออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ (บทที่ 4)

3.1. ภาพรวมการค้าสินค้าและบริการ: ทั้งออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ต่างเป็นประเทศคู่ค้าที่สำคัญของไทย

ออสเตรเลียถือเป็นประเทศคู่ค้าที่สำคัญของไทย โดยในปี 2551 (2008) ออสเตรเลียเป็นตลาดสำหรับสินค้าส่งออกของไทยที่มีขนาดใหญ่เป็นลำดับที่ 7 โดยมีมูลค่าการส่งออกจากไทยไปยังออสเตรเลียประมาณ 7,982 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในขณะที่เดียวกัน ไทยนำเข้าจากออสเตรเลียประมาณ 5,160 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ถือเป็นแหล่งนำเข้าที่สำคัญในลำดับที่ 11 ในด้านการค้าบริการ ภาคการท่องเที่ยวถือเป็นสาขาบริการที่ทำรายได้ให้กับไทยเป็นหลัก ซึ่งในปี 2550 (2007) ไทยมีการให้บริการ

การท่องเที่ยวเชิงบุคคล (ที่มีไว้เพื่อการศึกษา) แก่ชาวออสเตรเลียคิดเป็นมูลค่าประมาณ 921 ล้านดอลลาร์สหรัฐ แต่ในทางกลับกัน ไทยก็มีการใช้บริการการท่องเที่ยวจากออสเตรเลียในระดับที่ค่อนข้างสูงเช่นเดียวกัน โดยเฉพาะการท่องเที่ยวเชิงบุคคลเพื่อการศึกษา (ซึ่งในอีกนัยหนึ่ง คือภาคการบริการด้านการศึกษา) ที่ไทยใช้บริการจากออสเตรเลียประมาณ 552 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

สำหรับนิวซีแลนด์ เป็นประเทศที่มีขนาดเล็กลงกว่าและมีความสัมพันธ์ทางการค้ากับไทยในระดับที่ค่อนข้างต่ำ การส่งออกจากไทยไปยังนิวซีแลนด์ในปี 2551 (2008) มีมูลค่า 743 ล้านดอลลาร์สหรัฐและไทยมีมูลค่าการนำเข้าจากนิวซีแลนด์ประมาณ 652 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

3.2. ภาพรวมการลงทุน: การลงทุนโดยตรงทั้งจากไทยไปยังออสเตรเลีย-นิวซีแลนด์ และจากออสเตรเลีย-นิวซีแลนด์ไปยังไทย ต่างมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อยๆ

การลงทุนโดยตรงจากออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ในช่วงที่ผ่านมามีความผันผวนพอสมควร แต่ก็มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยในปี 2544 (2001) การลงทุนโดยตรงจากออสเตรเลียนำเข้าไทยมีมูลค่าประมาณ 31.53 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และเพิ่มสูงขึ้นมาอยู่เหนือระดับ 150 ล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี ในช่วง 3 ปีติดต่อกันหลังจากที่ความตกลงการค้าเสรีไทยกับออสเตรเลียนำมาใช้บังคับในปี 2548 (2005) สำหรับการลงทุนโดยตรงจากนิวซีแลนด์ ก็มีการเพิ่มระดับขึ้นในระดับที่ดี โดยจากมูลค่าการลงทุนโดยตรงประมาณ 30.96 ล้านดอลลาร์สหรัฐในปี 2544 (2001) มีการเพิ่มสูงขึ้นมาอยู่เหนือระดับ มากกว่า 150 ล้านดอลลาร์สหรัฐในช่วง 2 ปีติดต่อกันหลังจากความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจที่ใกล้ชิดกันยิ่งขึ้น ไทยและนิวซีแลนด์มีผลบังคับใช้

ในลักษณะเดียวกัน การลงทุนของไทยในออสเตรเลียและนิวซีแลนด์นั้นก็มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ทว่า มูลค่าการลงทุนยังคงต่ำอยู่ โดยในปี 2544 (2001) ไทยลงทุนในออสเตรเลียและนิวซีแลนด์คิดเป็นมูลค่า 0.70 และ 0.30 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ตามลำดับ จากนั้น มูลค่าการลงทุนได้เพิ่มขึ้นในปี 2551 (2008) เป็น 17 และ 4.30 ล้านดอลลาร์สหรัฐ สำหรับออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ตามลำดับ

4) ผลกระทบจากการจัดทำความตกลงการค้าเสรีกับออสเตรเลียและกับนิวซีแลนด์ (บทที่ 5)

จากการศึกษาผลกระทบที่ผ่านมาของความตกลง TAFTA และ TNZCEP ในเชิงเศรษฐกิจ การใช้สิทธิประโยชน์ สิ่งแวดล้อมและสังคม และผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสามารถสรุปผลกระทบในแต่ละด้านได้ดังนี้

4.1. ผลกระทบทางเศรษฐกิจ: ไทยได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจในเชิงบวกผ่านช่องทางการส่งออกและการลงทุน

ความตกลง TAFTA ได้มีส่วนสร้างผลกระทบทางบวกในเชิงเศรษฐกิจบางประการให้เกิดขึ้นกับประเทศไทย โดยสังเกตได้จากการขยายตัวทางการค้าระหว่างไทยและออสเตรเลีย เมื่อพิจารณาการขยายตัวของ การส่งออกจากประเทศไทยไปยังออสเตรเลีย จะเห็นได้ว่าการขยายตัวของ การส่งออกเป็นไปอย่างรวดเร็ว โดยสินค้าสำคัญที่มีการขยายตัวมากคือยานยนต์ ซึ่งเป็นสินค้าที่ได้รับสิทธิประโยชน์ด้านภาษีจากความตกลง อัตราการเติบโตของการส่งออกที่เกิดขึ้นมีมากกว่าการนำเข้า จึงทำให้ไทยได้ดุลการค้าเพิ่มขึ้นอีกด้วย ในด้านการลงทุน นับจากเมื่อความตกลง TAFTA เริ่มมีผลบังคับใช้ การลงทุนโดยตรง (FDI) จากออสเตรเลียในไทยมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นแม้ว่าจะมีความผันผวนอยู่บ้าง ทว่าความผันผวนดังกล่าวอาจมีสาเหตุมาจากความไม่มั่นคงทางการเมืองที่เกิดขึ้นในประเทศไทย นอกจากนี้ ยังพบว่า มูลค่าการส่งออกไทยไปยังออสเตรเลียซึ่งเป็นหนึ่งในองค์ประกอบของ GDP ไทยมีส่วนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แสดงให้เห็นว่าบทบาทของออสเตรเลียเพิ่มสูงขึ้นในฐานะแหล่งส่งออกที่มีส่วนช่วยในการขับเคลื่อนการเติบโตของระบบเศรษฐกิจไทย ดังนั้นภาครัฐควรมีบทบาทในการกระชับความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างไทยกับออสเตรเลียให้เหนียวแน่นยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นเพื่อการขยายตลาดการส่งออก หรือการดึงดูดเงินลงทุน เป็นต้น

ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจจากความตกลง TNZCEP มิได้เกิดขึ้นอย่างชัดเจนดังที่เกิดจาก TAFTA โดยในด้านการค้า แม้การส่งออกจากไทยไปยังนิวซีแลนด์จะมีการขยายตัว แต่ก็ยังคงน้อยกว่าการนำเข้า ส่งผลให้ไทยได้ดุลการค้าลดลง ด้านการลงทุน การลงทุนโดยตรงจากนิวซีแลนด์ในประเทศไทย มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นแม้จะยังมีความผันผวนอยู่บ้าง ส่วนสัดส่วนการส่งออกจากไทยไปนิวซีแลนด์ต่อ GDP ยังไม่ได้มีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นให้เห็นชัด

อย่างไรก็ตาม แม้ความตกลง TNZCEP จะยังมีได้แสดงผลกระทบทางด้านบวกให้เห็นมากนัก แต่ก็มิได้ก่อให้เกิดผลกระทบทางลบต่อประเทศไทยในภาพรวมแต่อย่างใด

4.2. การใช้สิทธิประโยชน์: ไทยได้รับสิทธิประโยชน์ทางการค้ามากที่สุด โดยกลุ่มยานยนต์และชิ้นส่วนเป็นกลุ่มสินค้าที่มีการใช้สิทธิประโยชน์สูงสุด

ในเรื่องของการใช้สิทธิประโยชน์ภายใต้ความตกลงทางการค้า พบว่า FTA Utilization ภายใต้ TAFTA มีถึงร้อยละ 62 ในปี 2551 (2008) ซึ่งเป็นสัดส่วนการใช้ประโยชน์จากความตกลงเสรี

ทางการค้ามากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับความตกลงอื่นๆ ทั้งนี้ เหตุผลสำคัญข้อหนึ่งคือความครอบคลุมของ TAFTA ซึ่งครอบคลุมจำนวนสินค้าที่ลดภาษีมากกว่าความตกลงอื่นๆ เมื่อพิจารณารายสาขา จะเห็นได้ว่า กลุ่มยานยนต์และชิ้นส่วนเป็นกลุ่มสินค้าที่มีการใช้สิทธิประโยชน์สูงสุด

ส่วนการใช้สิทธิประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับการค้าบริการและการลงทุนนั้น พบว่า ยังไม่เกิดผลกระทบต่อการลงทุนอย่างชัดเจน ทว่า ความตกลง TAFTA ก็ได้อำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ประกอบการไทยที่ต้องการทำงานในออสเตรเลีย

4.3. ผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม: ความตกลงทั้งสองมิได้นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการผลิตที่สร้างมลพิษเพิ่มขึ้น

ข้อพิงระวังประการหนึ่งของการขยายตัวทางการค้าคือผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมอันอาจเกิดจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการผลิตไปสู่การผลิตสินค้าที่สร้างมลภาวะมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาพบว่า สินค้าส่วนใหญ่ที่ไทยส่งออกไปยังออสเตรเลียและนิวซีแลนด์มิได้เป็นสินค้าที่ก่อให้เกิดมลภาวะจากกระบวนการผลิตในระดับสูงแต่อย่างใด ซึ่งโครงสร้างการผลิตในรูปแบบดังกล่าวก็ได้เกิดขึ้นทั้งก่อนและหลังจากที่ความตกลง TAFTA และ TNZCEP เริ่มมีผลบังคับใช้ จึงสามารถกล่าวได้ว่า ความตกลงทั้งสองมิได้นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการผลิตที่สร้างมลพิษเพิ่มขึ้น

ทั้งนี้ การส่งออกที่เพิ่มขึ้นสามารถก่อให้เกิดผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมได้ ผ่านการขยายตัวของการผลิต ทว่า ผลกระทบที่เกิดขึ้นโดยตรง ทั้งจาก TAFTA และ TNZCEP คาดว่าจะเป็นไปอย่างจำกัด เพราะประเทศไทยมีระบบเศรษฐกิจแบบเปิดที่พึ่งพาการส่งออกเป็นสัดส่วนที่สูงต่อ GDP อยู่แล้ว และมีการขยายตัวทางการค้าเสมอมา ประเทศไทยจึงมีแนวโน้มที่จะเพิ่มการผลิตเพื่อส่งออกอยู่ก่อนหน้า ไม่ว่าจะมีความตกลง TAFTA และ TNZCEP หรือไม่ก็ตาม นอกจากนี้ สินค้าหลักที่ได้รับสิทธิประโยชน์จากการลดภาษี (อัน ได้แก่ ยานยนต์) ก็มีใช้สินค้าที่ก่อให้เกิดมลพิษสูงในกระบวนการผลิต

4.4. ผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

1) ผลกระทบจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ในการวิเคราะห์ผลกระทบจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders Analysis) นี้คณะที่ปรึกษาได้รวบรวมจากการประชุมกลุ่มย่อยเพื่อระดมความคิดเห็น (Focus Group) โดยผลกระทบในภาพรวมพบว่า ความตกลงการค้าเสรี TAFTA และ TNZCEP เป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการหลายอุตสาหกรรม และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความเห็นต่อการปฏิบัติงานของภาครัฐในโครงการและนโยบายลดผลกระทบที่ผ่านมามีว่า ยังขาดการสนับสนุนทางการเงิน นโยบายปกป้องอุตสาหกรรม ทารก และการสนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขัน โดยในอนาคตมีข้อเสนอแนะว่า ต้องการการให้ข้อมูลและช่องทางการตลาดในตลาดต่างประเทศ การสร้างความเชื่อมั่นในเสถียรภาพทางการเมือง และการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีใหม่ๆ มากขึ้น

ในส่วนของกรณีผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและมาตรการเสนอแนะรายสาขานั้น ได้มีการนำเสนอผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 11 อุตสาหกรรม ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็นกลุ่มอุตสาหกรรม 4 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 กลุ่มอุตสาหกรรมที่ได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจสูงจากการตกลงการค้าเสรี TAFTA และ TNZCEP เนื่องจากประเทศไทยมีความสามารถทางการแข่งขันสูง ได้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรมยานยนต์ และอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ

กลุ่มที่ 2 กลุ่มอุตสาหกรรมที่ได้รับการวิจารณ์ว่าได้รับผลกระทบทางลบจากการตกลงการค้าเสรี TAFTA และ TNZCEP ได้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรมโคเนื้อ และกลุ่มอุตสาหกรรมโคนม

กลุ่มที่ 3 กลุ่มอุตสาหกรรมที่ได้รับผลประโยชน์จากการตกลงการค้าเสรี TAFTA และ TNZCEP และน่าจะได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจจากการเจรจาการค้ามากขึ้น ได้แก่ อุตสาหกรรมสิ่งทอ เสื้อผ้า และเครื่องหนัง อุตสาหกรรมผักและผลไม้ อุตสาหกรรมปลาสดขงาม อุตสาหกรรมอาหารทะเล สัตว์น้ำ และผลิตภัณฑ์แปรรูปกุ้ง

กลุ่มที่ 4 กลุ่มอุตสาหกรรมบริการซึ่งได้รับประโยชน์ทางเศรษฐกิจ จากการตกลงการค้าเสรี TAFTA และ TNZCEP แต่ควรมีการศึกษาวิเคราะห์ผลประโยชน์และผลกระทบที่เกิดขึ้นอย่างละเอียด เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการเจรจาทบทวนตามพันธกรณีต่อไป ได้แก่ กลุ่มผู้ประกอบการและแรงงานไทยในธุรกิจภัตตาคาร พ่อครัวและแม่ครัวไทย ผู้ประกอบการและแรงงานไทยในธุรกิจบริการสุขภาพ และสปา รวมทั้งนวดแผนไทย และผู้ประกอบการและบุคลากรในธุรกิจการท่องเที่ยว

2) ข้อเสนอแนะในภาพรวม

- ภาครัฐยังควรมีบทบาทในการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเรื่องความตกลงการค้าเสรี โดยเฉพาะความตกลง TNZCEP และผลสืบเนื่องจากการค้าและการ

ลงทุนที่เกิดขึ้นภายหลังจากความตกลงอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้ประกอบการมีการใช้ประโยชน์จากความตกลงทางการค้าเพิ่มมากขึ้น อันจะนำไปสู่ผลประโยชน์ของชาติในภาพรวมต่อไปได้

- ภาครัฐควรส่งเสริมผู้ประกอบการในรูปของการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม หรือให้แรงจูงใจกับผู้ประกอบการที่สามารถพัฒนาและ/หรือนำมาใช้ซึ่งเทคโนโลยีการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- สำหรับกลุ่มผู้เสียประโยชน์จากการเปิดการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลียและไทย-นิวซีแลนด์ ซึ่งมีขีดความสามารถในการปรับตัวและขอรับความช่วยเหลือจากภาครัฐอย่างจำกัด เช่นกลุ่มเกษตรกรรายย่อย สหกรณ์การเกษตร และผู้ประกอบการขนาดเล็ก ควรจะได้รับความช่วยเหลือจากภาครัฐในรูปแบบการสนับสนุนในเชิงรุกแก่กลุ่มเหล่านี้ โดยพิจารณาจากผลกระทบทางลบที่จำเป็นต้องได้รับมาตรการอุดหนุนที่ไม่ขัดต่อหลักการความตกลงการค้าเสรีควบคู่ไปกับมาตรการเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของกลุ่มเหล่านี้โดยเฉพาะด้านวิชาการและเทคโนโลยี รวมทั้งการบริหารจัดการ

5) การประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของมาตรการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากข้อตกลงทางการค้าการลงทุน (บทที่ 6)

5.1. มาตรการเยียวยาภายใต้กองทุน FTA ที่เกี่ยวข้องกับความตกลง TAFTA และ TNZCEP: พิจารณาโครงการ (FTA Fund) ภายใต้กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ และโครงการกองทุนปรับโครงสร้างภายใต้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สำหรับการวิเคราะห์ประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของมาตรการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากความตกลง TAFTA และ TNZCEP ในเบื้องต้นนั้น เป็นการประเมินโครงการภายใต้กองทุน FTA ซึ่งอยู่ในความดูแลของกรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ และกองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ (กองทุนปรับโครงสร้าง) ซึ่งอยู่ในความดูแลของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยเน้นโครงการที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบจากความตกลง TAFTA และ TNZCEP

5.2. ผลการประเมินในภาพรวม: งบประมาณเพื่อการบรรเทาผลกระทบตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550-2552 รวม 463,106,030 บาท

โครงการเพื่อการปรับตัวของภาคการผลิตและภาคบริการที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า ภายใต้กระทรวงพาณิชย์ จำนวน 19 โครงการ (ปีงบประมาณ 2550-2552) นั้นมีการอนุมัติงบประมาณทั้งสิ้น 138,996,850 บาท ส่วนโครงการปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ ภายใต้กระทรวงเกษตรฯ จำนวน 8 โครงการ (ปีงบประมาณ 2550-2552) ได้รับการอนุมัติงบประมาณทั้งสิ้น 324,109,180 บาท

5.3. ผลการประเมินรายโครงการ: ควรมีการประชาสัมพันธ์โครงการ และปรับปรุงขั้นตอนการขอการสนับสนุนรวมทั้งการเบิกจ่ายเงินกองทุนให้มีความคล่องตัว และง่ายขึ้นสำหรับเกษตรกร

สำหรับการติดตามและประเมินผลรายโครงการ นั้นได้มีการรวบรวมสาระสำคัญของโครงการ ประเมินประสิทธิภาพ ประสิทธิผลของกระบวนการในการทำงาน และประเมินประสิทธิภาพ ประสิทธิผลของโครงการ โดยมุ่งเน้น การประเมินผลจากผู้ที่ได้รับประโยชน์จากโครงการโดยตรงโดยเฉพาะโครงการที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบจากความตกลง TAFTA และ TNZCEP ทั้งนี้ ข้อเสนอแนะส่วนใหญ่เพื่อให้การบริหารกองทุน FTA และกองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ มีประสิทธิภาพมากขึ้น ได้แก่ ควรมีการประชาสัมพันธ์โครงการ และปรับปรุงขั้นตอนการขอการสนับสนุนรวมทั้งการเบิกจ่ายเงินกองทุนให้มีความคล่องตัว และง่ายขึ้นสำหรับเกษตรกร

5.4. กรณีศึกษามาตรการเยียวยาที่ประสบความสำเร็จในต่างประเทศ: ได้มีการนำเสนอประสบการณ์ของคณะกรรมการด้านผลิตภาพแห่งออสเตรเลีย (Productivity Commission) องค์กรเกษตรกร โคนมออสเตรเลีย (Dairy Australia) และองค์กรอุตสาหกรรมออสเตรเลีย (AusIndustry)

จากการรวบรวมประสบการณ์มาตรการเยียวยาที่ประสบความสำเร็จในต่างประเทศนั้น พบว่า มาตรการเยียวยาในออสเตรเลียประสบผลสำเร็จ เนื่องจากภาครัฐมีองค์กรที่ชัดเจนในการให้ข้อเสนอแนะ รวมถึงมีมาตรการช่วยเหลือในการปรับตัวแก่ภาคเอกชนต่อระบบการค้าเสรี ทั้งนี้ ภาครัฐได้มีการวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้และส่วนเสีย ระบุและแก้ไขอุปสรรคในการปรับตัวในแต่ละภาคการผลิต ให้การช่วยเหลือที่เหมาะสมและมีกำหนดระยะเวลาที่แน่นอน และวางนโยบายที่เหมาะสมในภาพรวม โดยเมื่อต้องลดการอุดหนุนนั้น ต้องลดการอุดหนุนอย่างค่อยเป็นค่อยไป โดยมีกรอบ

เงื่อนไขของเวลาที่ชัดเจนเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการมีเวลาในการปรับตัว อีกทั้งมีการให้ความรู้และสื่อสารกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ยังจำเป็นต้องมีการออกแบบมาตรการให้ความช่วยเหลือให้เหมาะสมกับบริบทและความเร่งด่วนของแต่ละอุตสาหกรรม

5.5. กรณีศึกษา กลุ่มเกษตรกรและเจ้าของธุรกิจโคเนื้อ: กลุ่มเกษตรกรแนะนำให้ทำโครงการเล็กๆ แต่มีความพร้อมและมีศักยภาพที่จะขยายตัวได้ในอนาคต และเปิดโอกาสให้เกษตรกรรายย่อยเข้าถึงการช่วยเหลือได้ง่ายขึ้น

จากการสัมภาษณ์นักวิชาการและเจ้าของกิจการฟาร์มโคเนื้อและเกษตรกรที่อยู่ในโครงการที่ได้รับความช่วยเหลือเขียวนั้น กลุ่มเกษตรกรแนะนำให้ทำโครงการเล็กๆ แต่มีความพร้อมและมีศักยภาพที่จะขยายตัวได้ในอนาคต และเปิดโอกาสให้เกษตรกรรายย่อยเข้าถึงการช่วยเหลือได้ง่ายขึ้น

5.6. การประเมินขนาดและการจัดสรรงบประมาณ: ควรมีการจัดสรรงบประมาณไปสู่ผลิตภัณฑ์หรือสาขาการผลิตและบริการที่คาดว่าจะได้รับผลกระทบจากข้อตกลงทางการค้าการลงทุนที่ยังไม่ได้รับการช่วยเหลือมากขึ้น โดยมีการจัดสรรงบประมาณให้มีการกระจายตัวอย่างเป็นธรรมตามลำดับความสำคัญของปัญหา และขนาดความสำคัญของการผลิตภายในประเทศ

จากการวิเคราะห์การกระจายตัวของงบประมาณมาตรการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากข้อตกลงทางการค้าการลงทุนโดยเปรียบเทียบกับการผลิตภายในประเทศ พบว่าสินค้าที่ได้รับการช่วยเหลือจากมาตรการเยียวยาฯ ในสัดส่วนที่สูงกว่าสัดส่วนของขนาดการผลิตภายในประเทศได้แก่ ส้ม ชา ยา กาแฟ โคนี้อ การผลิตเนื้อ ผลิตภัณฑ์จากเนื้อสัตว์ ผลิตภัณฑ์ทำด้วยนม ส่วนสินค้าที่ได้รับการช่วยเหลือจากมาตรการเยียวยาฯ ในสัดส่วนที่ต่ำกว่าสัดส่วนของขนาดการผลิตภายในประเทศได้แก่ ประมง/ ผลิตภัณฑ์ประมง สุกร ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ปาล์มน้ำมัน รองเท้าและเครื่องหนัง และ ลินจี ในส่วนของสินค้ากลุ่มที่ยังไม่ได้รับการช่วยเหลือจากมาตรการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากข้อตกลงทางการค้าการลงทุนเรียงตามลำดับขนาดการผลิตภายในประเทศได้แก่ ข้าว กระดาษ กุ้ง เพาะเลี้ยง อ้อยโรงงาน-น้ำตาล เนื้อไก่ เหล็ก ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เครื่องนุ่งห่ม สิ่งทอ ผักและผลไม้แปรรูป ถั่วต่างๆ หอมแดง หอมหัวใหญ่ กระจับปี่ มักรัง การพิมพ์ เส้นไหมดิบ พริกไทย

ดังนั้นจึงควรมีการจัดสรรงบประมาณไปสู่ผลิตภัณฑ์หรือสาขาการผลิตและบริการที่คาดว่าจะได้รับผลกระทบจากข้อตกลงทางการค้าการลงทุนที่ยังไม่ได้รับการช่วยเหลือมากขึ้น โดยมีการ

จัดสรรงบประมาณให้มีการกระจายตัวอย่างเป็นธรรมตามลำดับความสำคัญของปัญหา และขนาดความสำคัญของการผลิตภายในประเทศ

5.7. การประเมินความสอดคล้องของโครงการต่อวัตถุประสงค์และขอบเขตของกองทุน:
โครงการที่มีการอนุมัติภายใต้ทั้งสองกองทุน มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และขอบเขตของทั้งสองกองทุนแต่ควรมีการพิจารณาจัดงบประมาณสำหรับโครงการเชิงถดถอยเพิ่มขึ้นในอนาคต

สำหรับการประเมินความสอดคล้องของโครงการต่อวัตถุประสงค์และขอบเขตของกองทุนทั้งสองพบว่า โครงการที่มีการอนุมัติภายใต้ทั้งสองกองทุน มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และขอบเขตของทั้งสองกองทุน อย่างไรก็ตามก็คิดเป็นที่น่าสังเกตว่า โครงการที่มีการนำเสนอและได้รับการอนุมัติภายใต้ทั้งสองกองทุนนั้น ยังไม่มีโครงการใดที่เป็นโครงการเชิงรับ หรือกลยุทธ์ถดถอย (Retrenchment or Divesture) เช่น โครงการที่มีกิจกรรมเพื่อฝึกอบรมอาชีพใหม่ หรือในกรณีของภาคเกษตรกรรม ก็ยังไม่มีโครงการเพื่อการปรับเปลี่ยนการผลิตจากสินค้าเกษตรที่ไม่มีศักยภาพสู่สินค้าเกษตรที่มีศักยภาพ หรือการสนับสนุนการปรับเปลี่ยนอาชีพจึงควรมีการพิจารณาจัดงบประมาณสำหรับโครงการเชิงถดถอยเพิ่มขึ้นในอนาคต

5.8. การประเมินนโยบาย มาตรการและการให้ความช่วยเหลืออื่นๆของรัฐที่เกี่ยวข้อง: *ควรมีการประสานงาน และจัดตั้งศูนย์ one-stop-services ที่จะทำหน้าที่แนะนำโครงการที่ผู้ประกอบการ แรงงาน หรือเกษตรกร สามารถเข้าร่วมได้เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตและเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขัน กับหน่วยงานที่มีความชำนาญมากกว่า ในระยะยาวต่อไป*

เมื่อพิจารณาโครงการ กองทุน และหน่วยงานย่อยที่เกี่ยวข้องอื่นๆเช่น สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงแรงงาน โครงการอื่นภายใต้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงอุตสาหกรรม และกระทรวงพาณิชย์ ซึ่งมีรูปแบบการช่วยเหลือเป็นแบบองค์รวมที่เป็นประโยชน์ต่อทุกสาขาการผลิต และบริการในประเทศไทยซึ่งให้ความช่วยเหลือเพื่อการปรับตัวจากปัจจัยทุกปัจจัยที่มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจ และขีดความสามารถในการแข่งขัน เทียบกับแนวทางการดำเนินงานและการบริหารจัดการกองทุนโครงการ กองทุน FTA ของกระทรวงพาณิชย์ และของกองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ

ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ นั้น พบว่ายังมีการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องค่อนข้างน้อย ควรมีการประสานงาน และจัดตั้งศูนย์ One-Stop-Services ที่จะทำหน้าที่แนะนำโครงการที่ผู้ประกอบการ แรงงาน หรือเกษตรกร สามารถเข้าร่วมได้เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตและเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขัน กับหน่วยงานที่มีความชำนาญมากกว่า ในระยะยาวต่อไป

- 5.9. การประเมินผลสำเร็จของมาตรการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากข้อตกลงทางการค้าการลงทุน:** การปรับโครงสร้างเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันนั้นเป็นการดำเนินการในระยะยาวและต้องใช้เวลาก่อนจะเห็นผลชัดเจนซึ่งควรมีการทำงานแบบบูรณาการและเชื่อมโยงกับหน่วยงานอื่นที่มีความชำนาญด้านนี้เป็นพิเศษ นอกจากนี้ควรมีการติดตามตัวชี้วัดเชิงมหภาค และตัวชี้วัดรายสาขาในประเด็นด้านความสามารถทางการแข่งขัน และประสิทธิภาพในการผลิต หรือประมวผลตัวชี้วัดเหล่านี้เพื่อเป็นแนวทางในการจัดลำดับความสำคัญและประเมินผลสำเร็จของมาตรการเยียวยาต่อไป

การประเมินผลสำเร็จของมาตรการเยียวยาฯ ควรมีการติดตามตัวชี้วัดเชิงมหภาค และตัวชี้วัดรายสาขาในประเด็นด้านความสามารถทางการแข่งขัน และประสิทธิภาพในการผลิตเพื่อเป็นแนวทางในการจัดลำดับความสำคัญและประเมินผลสำเร็จของมาตรการเยียวยาต่อไป โดยในปัจจุบันไทยเพิ่งจะเริ่มต้นเก็บข้อมูลการติดตามตัวชี้วัดดังกล่าวเพียงไม่กี่ปีที่ผ่านมาเท่านั้น จึงไม่สามารถประเมินผลสำเร็จของมาตรการเยียวยาฯ โดยละเอียดได้ สิ่งที่ทำได้คือประมาณการณ์แนวโน้มและทิศทางอย่างคร่าวๆ ซึ่งพบว่า ไทยยังสูญเสียความสามารถทางการแข่งขันไปในหลายมิติ ดังนั้นการประเมินผลสำเร็จของมาตรการเยียวยาฯ เป็นสิ่งที่ควรดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันซึ่งจะต้องใช้เวลาพอสมควรกว่าจะเห็นผลอย่างชัดเจน

- 6) การวิเคราะห์ความตกลงทางการค้าการลงทุนของออสเตรเลียและนิวซีแลนด์โดยเปรียบเทียบ (บทที่ 7)**

- 6.1. ความตกลงทางการค้าที่ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ทำกับประเทศและกลุ่มประเทศต่างๆ: ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ต่างเป็นประเทศที่ให้ความสำคัญกับนโยบายการจัดทำ FTA**

ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ เป็นประเทศที่ให้ความสำคัญกับนโยบายการจัดทำ FTA เพื่อเป็นเครื่องมือหลักชิ้นหนึ่งในการขยายการค้าระหว่างประเทศ ดังจะเห็นได้จากการเข้าร่วมเจรจาจัดทำ FTA กับคู่เจรจาต่างๆ อย่างต่อเนื่อง โดยทั้งสองประเทศมีระดับของการกีดกันทางการค้าทั้งในภาคการค้าสินค้า บริการ และการลงทุนในระดับต่ำ รวมทั้งมีระบบการกำกับดูแลภายในที่มีประสิทธิภาพ และมีการปรับปรุงให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา ทำให้ทั้งออสเตรเลียและนิวซีแลนด์มีความพร้อมสูงในการรองรับทบทบัญญัติด้านต่างๆ ที่มีระดับความเข้มงวดของพันธกรณีสูง ไม่ว่าจะเป็นบทบัญญัติด้านการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ นโยบายการแข่งขัน รวมถึงบทบัญญัติเฉพาะสาขาบริการ (โทรคมนาคมและบริการการเงิน) รวมถึงความพร้อมที่จะใช้ FTA เป็นเวทีในการเจรจากรุให้ประเทศต่างๆ เปิดตลาดอย่างเต็มที่สำหรับการค้าสินค้าและบริการที่ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ให้ความสนใจ

6.2. เปรียบเทียบบทบัญญัติที่สำคัญในความตกลงการค้าเสรีของออสเตรเลียและนิวซีแลนด์

- 1) บทบัญญัติว่าด้วยนโยบายการแข่งขัน บทบัญญัติว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ และบทบัญญัติด้านการค้าบริการ (โทรคมนาคม บริการการเงิน): *ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์มีความพร้อมสูงในการเจรจา*

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์จะมีความพร้อมในการเจรจาเชิงรุก แต่ก็ถือได้ว่าทั้งสองประเทศมีความยืดหยุ่นในการเจรจาอยู่มากพอสมควร ดังจะเห็นได้จากบทบัญญัติใน FTA ของทั้งสองประเทศ ที่ไม่ได้มีรูปแบบความตกลงที่ตายตัว แต่อาจมีความแตกต่างในประเด็นต่างๆ ได้ ขึ้นอยู่กับท่าที ความพร้อม และประเด็นอ่อนไหวของคู่เจรจา ดังนั้น ในการเจรจาเพื่อทบทวนความตกลงกับออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ โดยเฉพาะในประเด็นที่มีพันธกรณีให้ต้องมีการหยิบยกขึ้นเจรจา เช่น การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ นโยบายการแข่งขัน (เฉพาะออสเตรเลีย) รวมถึงบทบัญญัติเฉพาะสาขาบริการ (โทรคมนาคมและบริการการเงิน) อาจกล่าวได้ว่าออสเตรเลียและนิวซีแลนด์มีความพร้อมสูงในการเจรจา

- 2) การเปิดตลาดด้านการค้าบริการ: *เนื่องจากทั้งออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ได้มีการผูกพันการเปิดตลาดการค้าบริการ โดยใช้ Negative List Approach มาก่อน ทำให้ไทยสามารถประเมินท่าทีการเจรจาในประเด็นนี้ของทั้งสองประเทศได้พอสมควร*

สำหรับการเปิดตลาดสาขาบริการของออสเตรเลียและนิวซีแลนด์นั้น ในกรณีของ ออสเตรเลียที่ได้ผูกพันการเปิดตลาดสาขาบริการให้กับไทยอย่างกว้างขวางอยู่พอสมควรแล้วภายใต้ TAFTA และ Asean-Australia-New Zealand FTA (AANZFTA) ทำให้สาขาบริการที่อยู่ในขอบข่ายที่ ออสเตรเลียจะสามารถเสนอเปิดตลาดเพิ่มเติมมีไม่มากนัก และน่าจะเป็นสาขาบริการที่ออสเตรเลีย น่าจะมีความพร้อมที่จะเปิดตลาดเพิ่มเติมให้กับไทยได้ ยกเว้น บางสาขาบริการที่ออสเตรเลียจัดไว้เป็น สาขาที่อ่อนไหว และได้มีการสงวนสิทธิ์ในการออกมาตรการจำกัดการประกอบธุรกิจของคนต่างชาติ เอาไว้ภายใต้ FTA อื่น โดยเฉพาะ Australia-United States Free Trade Agreement (AUSFTA)

สำหรับนิวซีแลนด์เอง ก็ได้เสนอผูกพันการเปิดตลาดสาขาบริการต่างๆ ให้กับไทยแล้ว ภายใต้ AANZFTA ดังนั้น การเจรจาเพื่อเปิดตลาดการค้าบริการในระดับทวิภาคี จึงควรที่จะเน้นการ ผูกพันการเปิดตลาดภายใต้ AANZFTA มาเป็นพื้นฐานในการเปิดตลาดเพิ่มเติม ทั้งนี้ นิวซีแลนด์มี ระดับการเปิดตลาดการค้าบริการใน FTA ฉบับต่างๆ ที่นิวซีแลนด์เป็นภาคีในระดับที่ใกล้เคียงกัน ดังนั้นในการที่จะผลักดันให้นิวซีแลนด์เปิดตลาดเพิ่มเติมให้กับไทยในระดับที่สูงกว่าที่นิวซีแลนด์ ผูกพันไว้ภายใต้ FTA อื่น ก็มีความจำเป็นที่ไทยจะต้องเสนอผลประโยชน์แลกเปลี่ยนในระดับที่จูงใจ เพียงพอที่จะทำให้นิวซีแลนด์ทบทวนท่าทีการเจรจา

6.3. ผลประโยชน์ ผลกระทบ และบทเรียนจากการจัดทำความตกลงการค้าเสรี: ผู้ประกอบการที่ อยู่ในประเทศที่มีระดับการเปิดเสรีที่ค่อนข้างสูง จะสามารถปรับตัวรองรับการแข่งขันที่จะ เพิ่มมากขึ้นในอนาคตได้อย่างรวดเร็ว

ข้อสังเกตเชิงนโยบายที่น่าสนใจจากการศึกษาผลของการเจรจา FTA ของออสเตรเลียและ นิวซีแลนด์ คือ การที่ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ มีระดับการเปิดเสรีที่ค่อนข้างสูง ดังจะเห็นได้จาก อัตราภาษี MFN ที่อยู่ในระดับต่ำ รวมถึงมาตรการจำกัดชาวต่างชาติในภาคการบริการและการลงทุน เองก็อยู่ในระดับต่ำ ทำให้ผู้ประกอบการของออสเตรเลียและนิวซีแลนด์มีความคุ้นเคยกับการแข่งขัน ทางการค้าระหว่างประเทศและทำให้การลดหรือยกเลิกภาษีสินค้านำเข้าจากอัตราเดิมที่ต่ำหรือเป็น ศูนย์อยู่แล้ว มิได้ทำให้ผู้ประกอบการต้องประสบปัญหาจากการแข่งขันที่เพิ่มขึ้น หรือจากการทะลัก ของของสินค้านำเข้า นอกจากนี้ การทยอยลดภาษีนำเข้าในบางสาขา เช่น สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ก็ ช่วยลดความกดดันแก่ผู้ประกอบการ และเป็นการเอื้อเวลาให้ผู้ประกอบการสามารถปรับตัวเพื่อ รองรับการแข่งขันที่เพิ่มขึ้นได้ ในประเด็นนี้ สำหรับประเทศไทย อาจต้องมีการพิจารณาถึงความ เหมาะสมของนโยบายภาษีนำเข้าของไทยด้วยการลดอัตราภาษี MFN เป็นการทั่วไป หรือ การลด ภาษีตามพันธกรณีภายใต้ FTA ซึ่งจะเอื้อให้ผู้ประกอบการไทยสามารถปรับตัวรองรับการแข่งขันที่จะ

เพิ่มมากขึ้นในอนาคต รวมถึงการสร้างขีดความสามารถในการฉกฉวยโอกาสทางการค้าระหว่างประเทศที่เกิดขึ้น

ประเด็นที่น่าสนใจอีกประการ คือ ตัวอย่างการศึกษาและเผยแพร่ผลกระทบตั้งแต่ก่อนที่ความตกลงจะมีผลบังคับใช้ เช่น ในกรณีที่นิวซีแลนด์มีการจัดทำ National Interest Test อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งการประเมินดังกล่าวครอบคลุมทั้งผลประโยชน์และผลกระทบ ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว อีกทั้งยังได้รับการเผยแพร่บนเว็บไซต์ในรูปแบบที่กระชับและเข้าถึงง่าย การดำเนินการดังกล่าวมีส่วนสนับสนุนให้เกิดการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ และความตระหนักถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นในบางภาคส่วน ซึ่งนำไปสู่การเตรียมความพร้อมของผู้ประกอบการทั้งในเชิงรุกและเชิงรับ

7) การวิเคราะห์ความสามารถทางการแข่งขันของไทยเพื่อกำหนดท่าทีการเจรจา (บทที่ 8)

7.1. ความสามารถในการแข่งขันของออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ในประเทศไทย: ทั้งสองประเทศกลายเป็นแหล่งนำเข้าที่มีศักยภาพของประเทศไทย ภายหลังจากที่มีการเจรจาการค้าเสรีฯ

จากการพิจารณาความสามารถในการแข่งขันของออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ในประเทศไทย ในภาพรวมนั้น พบว่าประเทศออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ มีส่วนแบ่งตลาดในประเทศไทยไม่สูงมากนัก แต่มีอัตราการเติบโตสูงมาก ซึ่งแสดงว่า อาจเป็นผลจากการเจรจาการค้าเสรีฯ ที่ทำให้ทั้งสองประเทศเป็นแหล่งนำเข้าที่มีศักยภาพสูงของประเทศไทย โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์นม และผลิตภัณฑ์เนื้อนั้น ประเทศออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ถือเป็นแหล่งนำเข้าที่สำคัญของประเทศไทย โดยประเทศออสเตรเลียและนิวซีแลนด์มีส่วนแบ่งตลาดสำหรับการนำเข้าผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์ของประเทศไทยรวมกันถึงร้อยละ 95 ในส่วนของสินค้าอื่นๆ ประเทศออสเตรเลียและประเทศนิวซีแลนด์ยังไม่ใช่แหล่งนำเข้าที่สำคัญของประเทศไทย

7.2. ความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในประเทศออสเตรเลียและนิวซีแลนด์: ประเทศไทยเป็นแหล่งนำเข้าอันดับต้นๆ ของทั้งสองประเทศเช่นกัน

ในส่วนของความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในประเทศออสเตรเลียและนิวซีแลนด์นั้น ประเทศไทยถือเป็นแหล่งนำเข้าที่สำคัญอันดับที่ 6 ของออสเตรเลีย และเป็นแหล่งนำเข้าที่สำคัญอันดับที่ 9 ของประเทศนิวซีแลนด์ โดยมีทั้งส่วนแบ่งตลาด และอัตราการเติบโตในตลาด

ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ค่อนข้างสูง และจากการศึกษาความสามารถทางการแข่งขันในการส่งออกสินค้าของประเทศไทยไปยังประเทศออสเตรเลียและนิวซีแลนด์นั้น โดยสรุปพบว่า

- ประเทศไทยมีความสามารถและศักยภาพในการแข่งขันสูงมากทั้งในออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ สำหรับสาขาปลาและสัตว์น้ำแปรรูป (HS 16) สาขาพลาสติก (HS 39) สาขายาง (HS 40) สาขาเครื่องจักรกล (HS 84) และสาขารถยนต์ (HS 87)
- ประเทศไทยมีศักยภาพในการแข่งขันสูง เฉพาะในตลาดออสเตรเลีย ในสาขาสินค้าไข่มุกธรรมชาติและไข่มุกเลี้ยง รัตนชาติหรือกึ่งรัตนชาติ โลหะมีค่า โลหะที่หุ้มติดด้วยโลหะมีค่าและของที่ทำด้วยของดังกล่าว เครื่องเพชรพลอยและรูปพรรณที่เป็นของเทียม เหยือกษาปณ์ (HS 71)
- ประเทศไทยมีศักยภาพในการแข่งขันสูง เฉพาะในตลาดนิวซีแลนด์ ในสาขาเครื่องสำอาง (HS33) และ สาขาเหล็กและเหล็กกล้า (HS 72)

นอกจากนี้ ในรายงานฉบับนี้ ยังทำการศึกษาความสามารถทางการแข่งขันเชิงลึก ในสินค้าสิ่งทอเครื่องนุ่งห่ม ผักและผลไม้ กุ้ง ไข่ และ ปลาสดขงด้วย โดยพบว่าผู้ส่งออกไทยน่าจะมีศักยภาพในการแข่งขันในสินค้าเหล่านี้ ในประเทศออสเตรเลียและนิวซีแลนด์เช่นกัน

7.3. การวิเคราะห์ความสามารถทางการแข่งขันเชิงเปรียบเทียบและโอกาสในการค้าบริการ: ประเทศออสเตรเลียและนิวซีแลนด์นั้น มีความได้เปรียบประเทศไทยในแทบทุกด้าน

ในส่วนของภาคบริการนั้น พบว่า ประเทศไทยมีการส่งออกภาคบริการต่ำกว่าประเทศออสเตรเลีย แต่สูงกว่า ประเทศนิวซีแลนด์แต่จากการเปรียบเทียบความสามารถทางการแข่งขันแล้วพบว่า ประเทศออสเตรเลียและนิวซีแลนด์นั้น มีความได้เปรียบประเทศไทยในแทบทุกด้าน และจากการศึกษาความสามารถทางการแข่งขันรายสาขาของสาขาบริการก่อสร้าง โทรคมนาคม ขนส่ง และการเงินนั้น พบว่า ประเทศไทยยังได้รับการประเมินความสามารถทางการแข่งขันต่ำกว่าออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ในทุกสาขาที่นำมาศึกษา

7.4. การวิเคราะห์ภาคบริการรายสาขาเชิงลึก เกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายบุคคลธรรมดา สาขาบริการด้านสุขภาพ บริการอู่ซ่อมรถ บริการด้านสิ่งแวดล้อม บริการด้านไอศทัตส์ และบริการด้านนันทนาการและบันเทิง: ประเทศไทยมีศักยภาพสูงในภาคบริการรายสาขาเหล่านี้

อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยสามารถทำรายได้จากสาขาบริการที่ชาวออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ เดินทางมาใช้บริการเช่นสาขาท่องเที่ยว และธุรกิจเกี่ยวเนื่อง และการให้บริการสุขภาพ รวมทั้งยังมีโอกาสทำรายได้จากการส่งบริการออกไปยังประเทศออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ เช่น ธุรกิจร้านอาหาร สปา ศูนย์ดูแลสุขภาพ ธุรกิจแฟรนไชส์ต่างๆ และมีรายได้จากบุคลากรของไทยที่ไปทำงานในต่างประเทศด้วย ซึ่งถือว่าเป็นสาขาที่ประเทศไทยมีศักยภาพสูงอีกทั้งมีความพร้อมด้านการผลิตบุคลากรด้วย

7.5. การวิเคราะห์ความสามารถทางการแข่งขันเพื่อกำหนดท่าทีในการเจรจาบททวนตามพันธกรณี

จากการวิเคราะห์ความสามารถทางการแข่งขันข้างต้น สามารถนำไปสู่ การนำเสนอท่าทีในการเจรจาจากการวิเคราะห์ความสามารถทางการแข่งขันของสินค้าไทย และการนำเสนอท่าทีในการเจรจาจากการวิเคราะห์ความสามารถทางการแข่งขันของภาคบริการไทย ได้ดังนี้

1) การนำเสนอท่าทีในการเจรจาจากการวิเคราะห์ความสามารถทางการแข่งขันของสินค้าไทย

กลยุทธ์เชิงรุก

- 1) กลุ่มอุตสาหกรรมที่ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงและมีมูลค่าในการส่งออกสูง เช่น รถยนต์ เครื่องจักรกล เครื่องใช้ไฟฟ้า อัญมณีและเครื่องประดับ พลาสติก และยาง: การเจรจาเพิ่มเติมควรมีการพิจารณาปัญหาอุปสรรคที่ผู้ประกอบการพบ โดยเฉพาะปัญหาด้านมาตรฐานต่างๆ และหาวิธีถึงแนวทางแก้ปัญหา อย่างเร่งด่วนเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้สินค้าในกลุ่มอุตสาหกรรมนี้ทำรายได้เข้าประเทศเพิ่มขึ้น
- 2) กลุ่มอุตสาหกรรมที่ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงทั้งในระดับโลกและในประเทศออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ แต่ยังมีมูลค่าในการส่งออกไม่สูงพอ เช่น สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ปลาและสัตว์น้ำและสัตว์น้ำแปรรูป และ กุ้ง: การเจรจาเพิ่มเติมควรมีการเสนอให้ทางออสเตรเลียและนิวซีแลนด์พิจารณาลดอุปสรรคทางการค้าในขณะเดียวกันควรมีการให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ประกอบการให้เข้าใจถึงมาตรฐานสินค้าต่างๆ มากขึ้น อีกทั้งยังควรมีการทำตลาดให้ผู้ประกอบการมากขึ้น

- 3) กลุ่มอุตสาหกรรมที่ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงในระดับโลกและยังน่าจะมี ความสามารถทางการแข่งขันเพิ่มขึ้นได้ในประเทศออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ แต่ยังมีมูลค่าในการ ส่งออกไม่สูงพอ เช่น ผักและผลไม้ ไข่ไก่ และปลาสดงาม: การเจรจาเพิ่มเติมควรมีการเสนอให้ทาง ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์พิจารณาลดอุปสรรคทางการค้าลงในขณะเดียวกันควรมีการ ประชาสัมพันธ์สินค้าเหล่านี้ของไทยในออสเตรเลียมากขึ้น รวมทั้งควรมีการประสานงาน แก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์จากทั้งทางผู้ประกอบการและหน่วยงานภาครัฐ เช่นพยายามพัฒนาการ แปรรูปสินค้า หรือช่องทางการทำการตลาดที่หลากหลายขึ้น

กลยุทธ์เชิงรับ

- 1) กลุ่มอุตสาหกรรมที่ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันไม่สูงนักแต่มีมูลค่าในการ ส่งออกสูง เช่นสาขาเชื้อเพลิง และสินค้าที่ทำจากเหล็กและเหล็กกล้า ถือเป็นอุตสาหกรรมต้น น้ำ ที่มีการซื้อขายระหว่างประเทศสูง โดยประเทศไทยมีการนำเข้าผลิตภัณฑ์เหล่านี้สูงเช่นกัน การส่งออกผลิตภัณฑ์เหล่านี้คาดว่าเป็นการส่งออกวัตถุดิบที่มีมูลค่าเพิ่มต่ำ หรือเป็นบันทึก ตัวเลขการค้าจากการเก็งกำไรต่างๆ (Trading) ควรมีการติดตามและประเมินสถานการณ์ รวมทั้งสร้างความตระหนักให้แก่ผู้ประกอบการในประเทศให้มีการประเมินสถานการณ์การ ส่งออกสินค้าเหล่านี้อยู่เสมอ
- 2) กลุ่มอุตสาหกรรมที่มีการนำเข้าจากประเทศออสเตรเลียและนิวซีแลนด์สูง และประเทศ ออสเตรเลียหรือนิวซีแลนด์มีความสามารถทางการแข่งขันสูงในตลาดไทยและตลาดโลก การ นำเข้าผลิตภัณฑ์เหล่านี้ จากออสเตรเลียและนิวซีแลนด์เพิ่มขึ้นในอัตราที่สูงมากอาจนำไปสู่การ บิดเบือนตลาดหรืออาจเกิดผลกระทบทางลบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายในประเทศ เช่น เนื้อสัตว์ และ นม ถึงแม้การนำเข้าจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ผลิตในอุตสาหกรรมอาหารแปรรูป และเป็นประโยชน์ต่อผู้บริโภคเนื่องจากการนำเข้าที่เพิ่มขึ้นจะนำไปสู่ความหลากหลายของ ผลิตภัณฑ์และทำให้ราคาภายในประเทศลดลงแต่การนำเข้าเพิ่มขึ้นอีกอาจส่งผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยเฉพาะเกษตรกรในประเทศได้ ดังนั้นสำหรับการเจรจาเพิ่มเติมตาม พันธกรณีควรมีประเด็นพิจารณาคือ หากทางออสเตรเลียหรือนิวซีแลนด์เสนอให้ประเทศไทย มีการลดอัตราภาษีลงในอัตราที่เร็วขึ้นกว่าที่กำหนดเอาไว้ ควรปฏิเสธเนื่องจากควรมีเวลาให้ ผู้ประกอบการภายในประเทศและเกษตรกรสามารถปรับตัวได้ นอกจากนี้ยังมีความจำเป็นอย่าง ยิ่งที่จะต้องสนับสนุนให้ผู้ประกอบการและเกษตรกรปรับตัวได้จริง โดยควรสนับสนุนให้มี

การแก้ปัญหา และพัฒนาการจัดการอย่างเป็นระบบเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการและเกษตรกรภายในประเทศ

- 3) กลุ่มอุตสาหกรรมที่มีการนำเข้าจากประเทศออสเตรเลียและนิวซีแลนด์สูง โดยประเทศออสเตรเลียหรือนิวซีแลนด์มีความสามารถทางการแข่งขันสูงในตลาดไทยและตลาดโลก การนำเข้าผลิตภัณฑ์เหล่านี้จากออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ น่าจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศและเป็นประโยชน์ต่อผู้บริโภคโดยรวมเช่น เชื้อเพลิง น้ำมัน แร่ เหล็ก หินงดิป ฯลฯ ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ต้นน้ำ มีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจโดยรวม การนำเข้าวัตถุดิบที่มีราคาถูกจากออสเตรเลียหรือนิวซีแลนด์น่าจะทำให้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมไทยมีต้นทุนการผลิตที่ถูกลงผลิตภัณฑ์ที่มีความหลากหลาย และซึมซับเทคโนโลยีการผลิตที่มีความล้ำหน้าอีกด้วย ในการเจรจาเพิ่มเติมตามพันธกรณีควรมีการสนับสนุนให้มีความร่วมมือทางด้านเทคโนโลยีสำหรับอุตสาหกรรมเหล่านี้ อย่างไรก็ตาม ใดก็ดี เพื่อให้ไม่สูญเสียเงินตราต่างประเทศมากเกินไปควรมีการติดตามสถานการณ์การนำเข้าสินค้าเหล่านี้อย่างระมัดระวัง

2) การนำเสนอทำที่ในการเจรจาจากการวิเคราะห์ความสามารถทางการแข่งขันของภาคบริการไทย

สำหรับแนวทางการเจรจาภาคบริการ โดยพิจารณาจากความสามารถทางการแข่งขันของประเทศ พบว่า ผู้ประกอบการภาคบริการไทยมีความสามารถในการแข่งขันระหว่างประเทศในอุตสาหกรรมก่อสร้างและการท่องเที่ยวสูง อีกทั้งแรงงานและบุคลากรไทย ยังมีศักยภาพในการให้บริการสูงด้วย อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาถึงความสามารถทางการแข่งขันโดยรวม โดยเฉพาะการเปรียบเทียบคุณภาพของภาคบริการขั้นพื้นฐานต่างๆ พบว่า ประเทศไทยยังมีขีดความสามารถทางการแข่งขันค่อนข้างต่ำ

อย่างไรก็ตาม ในการพิจารณาทำที่ในการเจรจาสำหรับการเจรจาเพิ่มเติมตามพันธกรณีนี้ นอกจากจะพิจารณาความสามารถทางการแข่งขันของประเทศแล้วยังต้องคำนึงถึงปัจจัยอื่นๆ ด้วยเช่น ความสำคัญของภาคบริการและแนวทางการเปิดเสรีภาคบริการของไทยโดยคำนึงถึงความสำคัญของการเป็นโครงสร้างพื้นฐานและการเป็นสินค้าสาธารณะ ดังนั้นจึงควรมีรายละเอียดในการพิจารณาทำที่ในการเจรจาด้านการค้าบริการดังนี้

1) การบริการพื้นฐาน (Infrastructure Services)

การบริการที่เป็นโครงสร้างพื้นฐานเช่นบริการสาธารณูปโภคต่างๆ การบริการด้านการเงิน โทรคมนาคม ขนส่ง และโลจิสติกส์ ถือเป็นกลุ่มธุรกิจบริการที่มีความสำคัญมากต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ เป้าหมายที่สำคัญคือควรให้ประชาชนเข้าถึงบริการเหล่านี้ได้ในราคาที่ เป็นธรรม (Reasonable Access at Reasonable Price) ดังนั้นแนวทางในการพัฒนาและเปิดเสรีบริการพื้นฐานเหล่านี้คือควรมีการเปิดให้ผู้ประกอบการไทยและต่างชาติที่พร้อมเข้ามาแข่งขันกันได้อย่างเสรี ภายใต้กติกาและการกำกับดูแลที่เข้มงวด โดยกฎเกณฑ์ที่สำคัญคือควรมีการแข่งขันที่ยุติธรรมและไม่เกิดการผูกขาด รวมถึงรัฐต้องดูแลให้เอกชนที่เป็นผู้ให้บริการปฏิบัติต่อประชาชนอย่างเหมาะสม ดังนั้นสำหรับท่าทีในการเจรจาตามพันธกรณีในกรณีของสาขาบริการกลุ่มนี้ ควรขอเปิดเสรีอย่างเท่าเทียมกันและให้โอกาสผู้ประกอบการระดับโลกทุกประเทศมีโอกาสเข้ามาแข่งขัน ไม่ควรอนุญาตให้เอกชนต่างชาติรายใดรายหนึ่งเข้ามาโดยกีดกันผู้ประกอบการจากชาติอื่น ดังนั้นควรขอเจรจาในกรอบ General Agreement on Trade in Services (GATS) ต่อไป อย่งไรก็ตาม เนื่องจากผู้ประกอบการจากประเทศออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ ถือเป็นผู้ประกอบการที่มีความสามารถในการแข่งขันสูงระดับโลก ควรมีการส่งเสริมให้มีความร่วมมือระหว่างประเทศในการแลกเปลี่ยนเทคโนโลยี การวิจัยและพัฒนา (R&D) และองค์ความรู้ต่างๆ รายอุตสาหกรรมเหล่านี้ เพื่อให้มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจของประเทศต่อไป นอกจากนี้ ในส่วนของโลจิสติกส์ โดยเฉพาะอุตสาหกรรมขนส่งนั้น มีผู้ประกอบการรายเล็ก SME จำนวนมาก ดังนั้นจำเป็นที่ภาครัฐจะให้การดูแลให้สามารถปรับตัวเพื่อรองรับการแข่งขันให้ได้ และจำเป็นต้องให้เวลาผู้ประกอบการเหล่านั้นปรับตัวเตรียมพร้อมให้สามารถแข่งขันได้ด้วยโดยควรมีการให้ความรู้และพัฒนาการจัดการของผู้ประกอบการเหล่านั้นอย่างเต็มที่

2) การบริการสังคม/สาธารณะ (Social/Public Services)

เป็นกลุ่มสาขาบริการที่รัฐบาลมีหน้าที่ต้องมีการให้บริการแก่ประชาชนโดยทั่วไป ได้แก่ บริการด้านการศึกษา บริการสาธารณสุข และบริการด้านสิ่งแวดล้อม แนวทางการพัฒนาและการเปิดเสรีควรเน้นให้ประชาชนเข้าถึงบริการได้ก่อน รวมทั้งหากอนุญาตให้ผู้บริโภคจากต่างประเทศเข้ามา ก็ควรมีนโยบายในการผลิตบุคลากรในบริการด้านนี้ออกมาให้เพียงพอ ทั้งด้านปริมาณและด้านคุณภาพ การเปิดเสรี หรือการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ควรสนับสนุนให้เน้นไปที่ตลาดเฉพาะกลุ่ม (Niche) เช่น ศัลยกรรมตกแต่ง ความงาม ทำฟัน การตรวจสุขภาพประจำปี (ฯลฯ) โดยสรุปการเปิดเสรี

บริการด้านสังคม/สาธารณะควรตั้งอยู่บนหลักว่า ประชาชนต้องเข้าถึงบริการได้อย่างทั่วถึงก่อน และควรมีการพัฒนาบุคลากรควบคู่ไปอย่างยั่งยืน รวมทั้งต้องมีการกำกับดูแลอย่างใกล้ชิดเพื่อรักษาคุณภาพในการให้บริการ นอกจากนี้ ควรมีการส่งเสริมให้มีความร่วมมือระหว่างประเทศในการแลกเปลี่ยนเทคโนโลยี การวิจัยและพัฒนา (R&D) และองค์ความรู้ต่างๆ ในบริการเหล่านี้ เพื่อให้มีการพัฒนาการให้บริการประชาชนต่อไป สำหรับแนวทางในการเจรจาเพิ่มเติมตามพันธกรณีนั้น น่าจะสามารถนำประเด็นเรื่องการประกันสุขภาพของประเทศออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ให้ขยายถึงการเดินทางมารับบริการจากผู้ประกอบการไทยในสาขาศัลยกรรมตกแต่ง ความงาม ทำฟัน หรือ การตรวจสุขภาพประจำปี มาเป็นประเด็นในการหารือเพิ่มเติมได้

3) การบริการสนับสนุน (Supporting Services)

เป็นกลุ่มธุรกิจบริการที่ช่วยสร้างเสริมการทำธุรกิจต่างๆ ในระบบเศรษฐกิจโดยเน้นหนักไปที่โครงสร้างทางปัญญา เช่น สาขา การจัดจำหน่าย ก่อสร้าง วิศวกรรม บัญชี ทนายความ โฆษณา คอมพิวเตอร์ ซ่อมบำรุง งานแล็บ ฯลฯ ที่ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่เป็นภาคธุรกิจด้วยกัน และก็มีประชาชนทั่วไปใช้บริการด้วย ผู้ประกอบการมีทั้งผู้ประกอบการรายใหญ่ และผู้ประกอบการ SME บริการเหล่านี้ เป็นบริการที่น่าจะมีศักยภาพในการให้บริการข้ามพรมแดนได้ดี ทั้งนี้ ภาครัฐควรสนับสนุนให้มีการเปิดเสรีเพื่อกระตุ้นให้มีพัฒนาคุณภาพของผู้ประกอบการ แต่ควรมีการให้การสนับสนุนผู้ประกอบการ โดยสำหรับผู้ประกอบการรายใหญ่และผู้ประกอบการที่มีศักยภาพในการสร้างรายได้เป็นเงินตราต่างประเทศเพิ่มควรมีการสนับสนุนผู้ประกอบการออกไปแข่งขันได้อย่างเป็นระบบ ส่วนผู้ประกอบการในประเทศนั้นภาครัฐควรช่วยผู้ประกอบการในการปรับตัว หากต้องมีการแข่งขันมากขึ้นอย่างไรก็ดี เนื่องด้วยบริการกลุ่มนี้ เป็นกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับพื้นฐานทางปัญญาการพัฒนาบุคลากรซึ่งเป็นปัจจัยการผลิตหลักของสาขาบริการนี้เป็นสิ่งสำคัญยิ่ง แนวทางในการเจรจาเพิ่มเติมตามพันธกรณีสำหรับบริการกลุ่มนี้ คือควรสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนเทคโนโลยี และสนับสนุนให้มีการบริการข้ามพรมแดน โดยควรมีการกำกับดูแลอย่างใกล้ชิด

4) การบริการที่สร้างรายได้ (Value Added Services)

บริการในกลุ่มนี้ เป็นกลุ่มที่สำคัญ ซึ่งปัจจุบันค่อนข้างเปิดอยู่แล้ว และเป็นแหล่งเงินตราต่างประเทศที่สำคัญของประเทศไทยได้แก่ ธุรกิจท่องเที่ยว สปา โสตทัศน และออกแบบ และ

กัตตาคารรวมถึงการเคลื่อนย้ายแรงงาน เช่น พ่อครัวแม่ครัว ช่างซ่อมรถยนต์ พนักงานนวดสปา บริการเหล่านี้มิได้มีเฉพาะการบริการแต่สามารถผูกสินค้าที่เกี่ยวข้องเพื่อส่งออกไปด้วย ไม่ว่าจะเป็นผลิตภัณฑ์อาหาร ของตกแต่งบ้าน ฯลฯ แนวทางพัฒนาบริการในกลุ่มนี้ ควรมีการสนับสนุนให้ ผู้ประกอบการ และบุคลากรมีมาตรฐานที่เป็นเลิศ ประกอบกับภาครัฐควรให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่ เช่นการเปิดตลาด การทำตลาด การพัฒนาผู้ประกอบการ และการพัฒนาบุคลากรในอุตสาหกรรม แนวทางในการเจรจาเพิ่มเติมตามพันธกรณีสำหรับบริการกลุ่มนี้คือ ควรมีการพิจารณานำปัญหาอุปสรรคที่ผู้ประกอบการ/แรงงานและบุคลากรภาคบริการพบ โดยเฉพาะปัญหาเกี่ยวกับข้อกำหนดด้านภาษา หรือมาตรฐานด้านวิชาชีพ และหารือถึงแนวทางแก้ปัญหา อย่างเร่งด่วนเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้สินค้าในกลุ่มอุตสาหกรรมนี้ทำรายได้เข้าประเทศเพิ่มขึ้น

8) ผลจากการวิเคราะห์โดยใช้แบบจำลองดุลยภาพทั่วไปเพื่อคาดการณ์ทางเศรษฐกิจที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการเจรจาเพิ่มเติม (บทที่ 9)

8.1. ผลกระทบจากการประมวลผลแบบจำลอง GTAP: พบว่าการเปิดเสรีทางการค้า โดยเฉพาะการลดข้อกีดกันการค้าบริการระหว่างประเทศไทย ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ จะส่งผลกระทบต่อทางด้านบวกต่อประเทศไทย โดยพบว่าผลกระทบทางบวกต่อตัวแปรทางเศรษฐกิจต่างๆ เกิดการเปลี่ยนแปลงในอัตราค่าหัวน้ำเมื่อมีการเปิดเสรีมากยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นระดับสวัสดิการสังคมหรือมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP)

8.2. ข้อจำกัดของแบบจำลอง GTAP: เนื่องจากแบบจำลองจะประมวลผล พยากรณ์ผลกระทบที่เกิดขึ้น จากฐานข้อมูลตัวแปรทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นไปแล้วในอดีต ภายใต้มิติความสัมพันธ์ และข้อสมมติทางเศรษฐศาสตร์เท่านั้น ปัจจัยอื่นๆ เช่น การเมือง การปกครอง หรือพลวัตทางนโยบาย ไม่ถูกนำมาเข้าร่วมในการคิดคำนวณด้วยแต่อย่างใด นอกจากนี้ แบบจำลอง GTAP ยังมีข้อจำกัดบางประการที่ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง เช่น ข้อสมมติที่เกี่ยวข้องกับตลาดแข่งขันสมบูรณ์ ข้อจำกัดในการวัดมาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี เป็นต้น ดังนั้นสิ่งหนึ่งที่ต้องคำนึงถึงไว้เสมอคือ ผลการประมวลผลแบบจำลอง GTAP ควรถูกใช้เป็นเพียงเครื่องมืออ้างอิงเพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาทิศทาง และขนาดของผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการเปิดเสรีการค้าเท่านั้น หากได้เป็นผลกระทบที่เกิดขึ้นอย่างแท้จริงที่คำนวณเป็นมูลค่าตัวเงินไม่ ในการกำหนดนโยบาย ผลการประมวลผลแบบจำลองนี้ต้องนำไปเทียบเคียง

และปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงที่ได้จากการสำรวจความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาการผลิตนั้นๆ ก่อนเสมอ

8.3. การวิเคราะห์ผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย: แม้นคนไทยจะได้ประโยชน์จากการเปิดเสรีทางการค้า เช่น ผู้บริโภคสามารถบริโภคสินค้าและบริการในราคาที่ต่ำลง ผู้ประกอบการไทยสามารถส่งออกได้มากขึ้น แต่ในบางกรณี การเปิดเสรีทางการค้าก็อาจส่งผลกระทบด้านลบได้ หากรัฐไม่ควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด เช่น การผูกขาดหรือการเข้ามาแย่งทรัพยากรของไทย ซึ่งสามารถเขียนสรุปข้อเสนอแนะเชิงนโยบายออกมาได้ ดังนี้

1) ปัญหาการผูกขาด: รัฐอาจเข้ามามีส่วนร่วมในการเพิ่มผู้แข่งขันในตลาด หรือสร้างศักยภาพในการแข่งขันแก่ผู้ประกอบการไทย เพื่อไม่เกิดการผูกขาดจากผู้ประกอบการต่างประเทศ ยกตัวอย่างเช่น

- การสร้างมาตรการสนับสนุนให้มีการพัฒนาคุณภาพในการผลิตและบริการ เช่น ส่งเสริมการทำวิจัยและพัฒนา (Research and Development)
- การนำเข้าเทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อใช้ในการผลิตและการให้บริการ
- สนับสนุนการศึกษาและการพัฒนาฝีมือแรงงาน เป็นต้น

มาตรการเหล่านี้จะช่วยเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศให้สูงขึ้นได้ ซึ่งแน่นอนว่า มาตรการเหล่านี้จะต้องอาศัยเวลาค่อนข้างนานในการบรรลุผล หากแต่ถ้า มีความยั่งยืนในระยะยาวต่อไป

2) ปัญหาในส่วนที่ผู้บริโภคต่างชาติเข้ามาแย่งทรัพยากรไทยของผู้บริโภคไทย: เช่น การบริการขั้นพื้นฐานที่สำคัญ ได้แก่ บริการประปา บริการสื่อสาร บริการด้านพลังงาน บริการด้านสาธารณสุข บริการด้านการศึกษา และการบริการด้านสุขภาพนั้น ภาครัฐจำเป็นต้องยึดหลักในเรื่องของกระบวนการทางกฎหมายที่เป็นธรรมต่อสังคม โดยเฉพาะในเรื่องของชีวิตและสุขภาพของคนไทย เช่น ในหลักการระบบยา ชีวิตและสุขภาพ รัฐควรปกป้องสิทธิของคนไทยให้เข้าถึงการบริการเหล่านี้

3) ภาครัฐควรจะสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะโดยใช้สื่อสารมวลชนทุกสาย เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อสาธารณชน

9) ผลจากการประเมินผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมและสังคมที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการเจรจาเพิ่มเติม (บทที่ 10)

9.1. การคาดการณ์ผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมที่จะเกิดขึ้นจากการเพิ่มเติม:

- โดยภาพรวมคาดการณ์ผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมที่จะเกิดขึ้นจากการเจรจาเพิ่มเติมจะเป็นด้านบวกมากกว่าด้านลบ โดยในด้านบวกจะเกิดจากด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมถึงด้านการพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตที่สะอาดมากยิ่งขึ้น ซึ่งเหล่านี้เป็นผลมาจากการปรับตัวของผู้ประกอบการไทย เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน รวมถึงการที่ผู้ประกอบการไทยได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านสิ่งแวดล้อมจากผู้ลงทุนชาวออสเตรเลียและนิวซีแลนด์
- อย่างไรก็ตาม ยังมีข้อควรคำนึงถึงผลกระทบในทางลบด้านการเปลี่ยนแปลงกฎระเบียบ และจากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อการผลิต โดยเฉพาะอุตสาหกรรมการเกษตร ดังนั้นจึงมีข้อเสนอแนะว่า ต้องมีการกำกับดูแลเพิ่มเติม รวมถึงมีมาตรการจูงใจทางภาษีแก่ผู้ประกอบการ เพื่อสนับสนุนการลงทุนด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม

9.2. การคาดการณ์ผลกระทบทางสังคมที่จะเกิดขึ้นจากการเพิ่มเติม:

- สำหรับการคาดการณ์ ผลกระทบทางสังคมที่จะเกิดขึ้นจากการเจรจาเพิ่มเติมจะเป็นด้านบวกมากกว่าลบ เช่นเดียวกัน โดยในด้านบวกจะเกิดจากด้านการพัฒนาการมีส่วนร่วมขององค์กรและชุมชน ด้านพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ด้านการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม และ ด้านการส่งเสริมเศรษฐกิจ อาชีพ และการผลิต
- ส่วนในด้านลบ ก็จะเกิดจากการขยายตัวของธุรกิจบริการที่อาจส่งผลกระทบต่อโครงสร้างประชากร ความผสมกลมกลืนในชุมชนและการตั้งถิ่นฐาน และในเรื่องชีวภาพเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และบริการสาธารณสุขปศุสัตว์และสุขภาพสัตว์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากอุตสาหกรรมเกษตร เนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมที่มีที่ตั้งและใช้แรงงานในท้องถิ่นและร่วมใช้สาธารณสุขปศุสัตว์และบริการต่างๆ กับชุมชนด้วย

10) ข้อเสนอแนะที่ในการเจรจาและมาตรการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ (บทที่ 11)

ประเด็นที่ไทยมีพันธกรณีจะต้องหยิบยกขึ้นมาเจรจากับออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ ตามที่มีการระบุไว้ใน TAFTA และ TNZCEP ประกอบด้วยประเด็นหลักๆ คือ

10.1. การเปิดตลาดการค้าบริการ:

- สำหรับการเปิดตลาดใน Mode 1 และ 2: ไม่จำเป็นต้องให้นำหน้าในการเจรจา เนื่องจากไม่ปรากฏอุปสรรคหรือข้อจำกัดมีค่อนข้างน้อย
- สำหรับการเปิดตลาดใน Mode 3: การกำหนดท่าทีการเจรจาการเปิดตลาดใน Mode 3 นั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับว่าคู่เจรจาเป็นประเทศใด หากแต่สิ่งที่ต้องพิจารณาเป็นสำคัญ คือ กฎระเบียบ และสภาพแวดล้อมของการประกอบธุรกิจบริการในประเทศ ว่ามีกฎระเบียบในการกำกับดูแลที่สามารถรองรับการแข่งขันที่เพิ่มขึ้นได้หรือไม่ โดยไทยสามารถที่จะปรับปรุงระดับการผูกพันการเปิดตลาดเพิ่มเติมได้ โดยอย่างน้อยควรจะเสนอผูกพันการเปิดตลาดในระดับที่ไทยได้ผูกพันเปิดตลาดไว้แล้วภายใต้ AANZFTA ทั้งนี้ ในการกำหนดท่าทีการเจรจา ไทยควรจัดกลุ่มธุรกิจบริการตามแนวทางการเจรจาเปิดเสรีที่แตกต่างกัน โดยสามารถแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่

1) การบริการขั้นพื้นฐาน (Infrastructure Services) ซึ่งควรพิจารณาเปิดเสรีเมื่อมีกฎหมายและกฎระเบียบในการกำกับดูแลอย่างเป็นธรรม ทั้งนี้ เพื่อเป็นการลดต้นทุนของภาคเอกชนโดยรวม ในขณะที่เดียวกันก็ป้องกันไม่ให้เกิดการผูกขาด หรือการแข่งขันอย่างไม่เป็นธรรม โดยสาขาบริการในกลุ่มนี้ ประกอบด้วย บริการทางการเงิน บริการโทรคมนาคม บริการด้านการขนส่ง และบริการด้านโลจิสติกส์

2) การบริการสังคม/สาธารณะ (Social Services) ซึ่งควรสนับสนุนการเปิดเสรีเพิ่มเติม เพื่อเป็นการเพิ่มจำนวนผู้ให้บริการ ที่จะนำไปสู่การแข่งขันทั้งด้านคุณภาพและปริมาณ ทำให้การเข้าถึงบริการของประชาชนสามารถเกิดขึ้นได้ในวงกว้าง รวมถึงยังก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ ความชำนาญ ซึ่งจะเป็นส่วนสำคัญที่จะส่งเสริมให้เกิดการยกระดับคุณภาพของการบริการให้สูงขึ้น บริการในกลุ่มนี้ครอบคลุม บริการด้านการศึกษา บริการด้านสุขภาพ และบริการด้านสิ่งแวดล้อม

ในการเจรจาเพิ่มเติม ไทยสามารถเสนอผูกพันการเปิดตลาดบริการในกลุ่มนี้เพิ่มเติมได้ โดยสามารถเสนอผูกพันการเปิดตลาดได้ถึงระดับเดียวกับที่ไทยได้ผูกพันเปิดตลาดบริการภายใต้ AFAS ซึ่งเป็นการผูกพันที่มากกว่าระดับการผูกพันภายใต้ AANZFTA โดยสามารถขยายการเสนอผูกพันเปิดตลาดให้ครอบคลุมบริการด้านการศึกษาก่อนวัยเรียน และการศึกษาระดับปริญญาตรี รวมถึง บริการด้านสุขภาพ (ซึ่งอาจจะต้องผลักดันให้ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ยอมผูกพันเปิดตลาดในสาขานี้ในระดับที่ใกล้เคียงกัน)

3) การบริการสนับสนุน (Supporting Services) ซึ่งควรเปิดเสรีเพิ่มเติม เพื่อเป็นการเพิ่มทางเลือกของธุรกิจเอกชนในการเลือกใช้บริการ แต่ทั้งนี้ จะต้องคำนึงถึงผู้ให้บริการรายเล็กภายในประเทศด้วย โดยบริการในกลุ่มนี้ครอบคลุมบริการธุรกิจ คอมพิวเตอร์ บัญชี กฎหมาย โฆษณา ซ่อมบำรุง การจัดจำหน่าย และบริการก่อสร้าง

การผูกพันการเปิดตลาดของไทยที่ผ่านมามีทั้งใน TAFTA และใน AANZFTA ก่อนข้างครอบคลุมบริการในกลุ่มนี้อยู่แล้ว ทั้งนี้ สิ่งที่ต้องคำนึงในการเปิดตลาดสำหรับบริการกลุ่มนี้ คือ การพิจารณาเปิดตลาดให้ครบทุกกิจกรรมตลอดห่วงโซ่การบริการ เช่น ในการเปิดตลาดบริการด้านก่อสร้างก็ควรเปิดตลาดให้ครบทุกกิจกรรมตั้งแต่ Pre-installation ถึง Building Completion เป็นต้น

4) การบริการที่สร้างรายได้ (Value-added Services) ซึ่งควรเปิดเสรีให้กว้างขึ้น เพื่อเป็นแรงกระตุ้นให้เกิดการแข่งขันกันอย่างกว้างขวาง และมีการพัฒนารูปแบบการให้บริการใหม่ๆ เพื่อนำเสนอต่อผู้บริโภค โดยการบริการในกลุ่มนี้จะครอบคลุมการบริการที่ให้บริการที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภค เช่น บริการด้านการท่องเที่ยว โฮสเทลล์ บริการเกี่ยวข้องกับความงาม การออกแบบ การนันทนาการ เป็นต้น

- สำหรับการเปิดตลาดใน Mode 4: ควรจะให้ความสำคัญกับการผลักดันให้ทั้งสองประเทศผูกพันการเปิดตลาดการเคลื่อนย้ายบุคลากรเป็นหลัก ครอบคลุมสาขาที่บุคลากรไทยมีศักยภาพในการให้บริการและอาจไม่จำเป็นต้องใช้ความสามารถทางภาษาอังกฤษที่สูงนัก เช่น พ่อครัว แม่ครัว บุคลากรด้านการนวด บุคลากรด้านซ่อมบำรุงยานยนต์ บุคลากรด้านบริการสุขภาพ (เช่นพยาบาล) นักออกแบบ เป็นต้น โดยมีแนวทางในการเจรจาที่สำคัญ คือ
 - ผลักดันให้มีการผูกพันการเปิดตลาดการเคลื่อนย้ายบุคลากรโดยการระบุเป็นรายสาขา และระบุคุณสมบัติของบุคลากร รวมถึงอาจระบุโควตาในแต่ละสาขาให้ชัดเจน โดยใช้แนวทางการ

ผูกพันการเปิดตลาดให้กับการจ้างงานชั่วคราวภายใต้ FTA ระหว่างนิวซีแลนด์และจีนเป็นตัวอย่าง

- เสนอให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการว่าด้วยการเคลื่อนย้ายบุคลากรขึ้น เพื่อทำหน้าที่เสนอแนะพิจารณา และส่งเสริมความร่วมมือด้านการเคลื่อนย้ายบุคลากรระหว่างกันที่ครอบคลุมถึงการกำหนดคุณสมบัติ และการยอมรับมาตรฐานบุคลากรในสาขาต่างๆ รวมถึงพิจารณาแก้ปัญหาด้านการเคลื่อนย้ายบุคลากรที่อาจเกิดขึ้น

10.2. การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ:

สำหรับประเด็นด้านการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐนั้น ไทยควรกำหนดท่าทีการเจรจาให้สอดคล้องกับบทบัญญัติใน Government Procurement Agreement ใน WTO เป็นหลัก และควรครอบคลุมเฉพาะหลักการกว้างๆ ที่ไม่กำหนดรายละเอียดในขั้นตอนการจัดซื้อจัดจ้าง เช่น การไม่เลือกปฏิบัติ การกำหนดเรื่องถิ่นกำเนิดสินค้า และการเปิดตลาดโดยระบุหน่วยงานที่จะเปิดตลาดแบบ Positive List ทั้งนี้ สาขาที่ไทยควรเรียกร้องให้มีการเปิดตลาดควรครอบคลุมสาขาที่รัฐบาลออสเตรเลีย/นิวซีแลนด์ มีการจัดซื้อจัดจ้างในปริมาณมาก เช่น สาขาก่อสร้าง (สำหรับออสเตรเลีย) อุปกรณ์ชิ้นส่วนรถยนต์ ชิ้นส่วนและอุปกรณ์ในอุตสาหกรรมการผลิต และเครื่องมือด้านการแพทย์ เป็นต้น

10.3. นโยบายการแข่งขันทางการค้า (ภายใต้กรอบ TAFTA):

ในด้านนโยบายการแข่งขัน ไทยควรกำหนดท่าทีการเจรจาไปในแนวทางที่ตอบรับข้อเสนอของออสเตรเลียในการมีบทบัญญัติด้านนโยบายการแข่งขันที่เข้มงวดกว่าแค่การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างกัน เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ไทยต้องให้ความสำคัญกับการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการแข่งขันทางการค้ามากขึ้น อันจะเป็นการสร้างสภาพแวดล้อมทางธุรกิจให้ได้รับการยอมรับจากนักธุรกิจและนักลงทุนต่างชาติมากขึ้น ทั้งนี้ ไทยยังควรยืนยันให้มีบทบัญญัติที่ระบุว่าภาคีไม่สามารถหิบบกการกระทำที่ผิดพันกรณีด้านนโยบายการแข่งขันขึ้นมาฟ้องร้องกันได้ ทั้งนี้ เพื่อไม่ให้เกิดการตอบโต้ทางการค้าอันเนื่องมาจากการผิดพันกรณีด้านนโยบายการแข่งขัน โดยเฉพาะในกรณีของไทย ที่ประสบการณ์ในการบังคับใช้กฎหมายด้านการแข่งขันค่อนข้างน้อย นอกจากนี้ ไทยควรจะมีคณะกรรมการร่วมกัน เพื่อพิจารณาออกแบบโครงการความร่วมมือให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง รวมถึงควรมีการจัดสรรเงินงบประมาณเพื่อใช้ในโครงการความร่วมมือเหล่านี้เพียงพอ

ด้วย ซึ่งจะถือเป็นการลงทุนในทรัพยากรมนุษย์ที่จะถือเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการสร้างสภาพแวดล้อมด้านการแข่งขันที่เป็นธรรมต่อไป

10.4. ข้อเสนอทำทีการเจรจาและมาตรการรองรับการเจรจาเพิ่มเติม

รายงานฉบับนี้ยังได้รวบรวมข้อเสนอแนะมาตรการบรรเทาผลกระทบทั้งเชิงรุกและเชิงรับ โดยแบ่งเป็น

10.4.1. ข้อเสนอแนะทำทีการเจรจาและมาตรการสนับสนุนประกอบเพื่อเสริมสร้าง
ความสามารถทางการแข่งขันของสินค้าไทย (ดังที่ได้แสดงรายละเอียดในหัวข้อ 7.5.1)

10.4.2. ข้อเสนอแนะทำทีการเจรจาและมาตรการสนับสนุนประกอบเพื่อเสริมสร้าง
ความสามารถทางการแข่งขันของบริการไทย (ดังที่ได้แสดงรายละเอียดในหัวข้อ 7.5.2)

10.4.3. ข้อเสนอแนะประเด็นการเจรจาอื่นๆ

1) ปลาสดขงาม:

- ในปัจจุบันกลุ่มผู้เลี้ยงปลาสดขงามเล็งเห็นว่า มาตรการของออสเตรเลียที่กำหนดให้ต้องกักปลา ก่อนส่งออกเป็นเวลา 7 วัน มิได้ก่อให้เกิดปัญหา เพราะหากมีศูนย์รวมปลา หรือเลี้ยงปลาในฟาร์มที่ผ่านการรับรองแล้ว ก็จะมีเพียงค่าใช้จ่ายเล็กน้อยเพิ่มขึ้นเป็นต้นทุนเท่านั้น อย่างไรก็ตาม ในช่วงต้นปี 2552 (2009) ออสเตรเลียได้พิจารณาการขยายเวลาในการกักปลาจาก 7 วัน เป็น 14 วัน เพราะออสเตรเลียเชื่อว่า ปลาที่ส่งออกจากประเทศไทยในช่วงนั้น มีความเสี่ยงที่จะเป็นพาหะนำโรคบางชนิด ซึ่งหากการขยายเวลาดังกล่าวได้รับการนำมาปฏิบัติจริง ไม่ว่าจะเป็นการชั่วคราวหรือถาวร ก็จะส่งผลให้เกิดเป็นต้นทุนที่เพิ่มขึ้น และอาจเป็นปัญหามากยิ่งขึ้น หากปลาที่ส่งออกเป็นลูกปลาอายุ น้อยที่มีการเติบโตเร็ว เพราะการเปลี่ยนแปลงลักษณะทางการกายภาพสามารถเกิดขึ้นได้ ในช่วงระยะเวลาการกักปลาและอาจทำให้ลักษณะดังกล่าวไม่สอดคล้องกับคำสั่งซื้อได้
- แม้ปลาสดขงามยังมีใช้สินค้าส่งออกหลักจากไทยไปยังออสเตรเลีย แต่เป็นที่เชื่อได้ว่า ผู้ประกอบการไทยมีศักยภาพในการส่งออกสินค้าดังกล่าว ไปยังตลาดนานาชาติ รวมถึงออสเตรเลียต่อไปในอนาคตได้ อย่างไรก็ตาม มาตรการ SPS ซึ่งยังไม่เป็นอุปสรรคมาก

นักในปัจจุบัน อาจถูกนำมาใช้เพื่อกีดกันทางการค้าในระดับที่รุนแรงเพิ่มมากขึ้นก็ได้ ดังนั้น การเจรจาเพื่อนำไปสู่บันทึกตามเข้าใจ ที่จะไม่เพิ่มความเข้มงวดของมาตรการ SPS ในบางสาขา ซึ่งรวมถึงปลาสวยงามในที่นี่ด้วยนั้น จึงเป็นสิ่งที่พึงประสงค์ และเป็นช่องทางหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมศักยภาพของผู้ประกอบการไทย

2) อุตสาหกรรมท่องเที่ยว:

- ควรเจรจาให้มัลดีฟส์ไทยมีโอกาเข้าไปประกอบอาชีพในออสเตรเลีย โดยเฉพาะการบริการนักท่องเที่ยวไทยที่ออสเตรเลีย โดยให้บริการนักท่องเที่ยวไทยในประเทศออสเตรเลีย
- ควรพิจารณาให้วีซ่าระยะเวลาเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวไทยและออสเตรเลียเท่ากัน เพื่อให้เกิดผลประโยชน์เท่าเทียมกัน
- ผู้ประกอบการในประเทศไทยควรขอขึ้นยืนตามพ.ร.บ. วิชาชีพมัลดีฟส์ซึ่งจะต้องเป็นคนไทยเท่านั้น เพราะการท่องเที่ยวของไทยมีความเกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาและวัฒนธรรมไทยอย่างมาก จำเป็นจะต้องมีการตรวจสอบอย่างเข้มงวดกับบริษัทประกอบการท่องเที่ยวให้ช่วยส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีแก่ประเทศไทยไม่ใช่เข้มงวดแต่กับมัลดีฟส์เท่านั้นเช่นผู้ประกอบการควรมีความรู้และรับผิดชอบนักท่องเที่ยวตามโปรแกรมที่ขาย และการจัดทัวร์ไปตามร้านขายของที่ระลึกต่างๆ ตามความเหมาะสม

3) กลุ่มธุรกิจบริการสุขภาพและสปา รวมทั้งนวดแผนไทย:

- การเบิกจ่ายค่ารักษาพยาบาลจากระบบประกันสุขภาพของภาครัฐในประเทศออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ ได้เช่นเดียวกับกรณีที่ใช้บริการในประเทศไทย
- ขอให้ผู้ประกอบการอาชีพบริการด้านสปาและนวดแผนไทย นวดเพื่อบำบัดรักษา ฯลฯ ที่มีทักษะที่เป็นที่ต้องการสามารถเข้าไปประกอบอาชีพในต่างประเทศได้โดยสะดวก เพื่อที่จะส่งเสริมการแผ่ขยายของธุรกิจบริการของไทยในทั้งสองประเทศโดยอาจมีการรับรองมาตรฐานวิชาชีพร่วมกัน (Mutual Recognition) (สศช. พ.ศ.2552 (2009))

10.5. ข้อเสนอแนะมาตรการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ

ในบทที่ 9 ได้มีการคาดการณ์แล้วว่าการเจรจาเพิ่มเติม โดยเฉพาะการเปิดเสรีการค้าบริการ กับออสเตรเลียและนิวซีแลนด์จะมีผลกระทบทางบวกมากกว่าทางลบ โดยคาดว่าผู้ที่ได้รับผลประโยชน์ได้แก่ ผู้บริโภคและในกลุ่มธุรกิจที่ผู้ประกอบการไทยมีความสามารถทางการแข่งขันสูง เช่น ธุรกิจท่องเที่ยว สปา โสตทัศนและออกแบบ และภัตตาคาร รวมถึงการเคลื่อนย้ายแรงงาน เช่น พ่อครัว แม่ครัว ช่างซ่อมรถยนต์ พนักงานนวดสปา ส่วนผู้ประกอบการที่ได้รับผลกระทบในทางลบ ได้แก่ ผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) โดยเฉพาะในภาคบริการขนส่งและโลจิสติกส์ นอกจากนี้ เนื่องจากธุรกิจบริการเป็นธุรกิจที่มีลักษณะพิเศษและต้องการการกำกับดูแลเป็นพิเศษ โดยเฉพาะในบางกรณีที่มีสถานะตลาดล้มเหลว เช่น การผูกขาด หรือ การที่มีข้อมูลไม่เท่ากัน เป็นต้น ดังนั้นหากมีการเจรจาเพิ่มเติมแล้ว เพื่อให้ได้ประโยชน์อย่างสูงสุด ทางภาครัฐควรเตรียมมาตรการรองรับต่างๆ ด้วยกัน 3 มาตรการ ดังจะเห็นได้จากตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1: มาตรการรองรับต่างๆ เมื่อมีการเปิดเสรีทางการค้า

มาตรการที่รองรับ	นำไปใช้กับ	นโยบายที่รองรับ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
1. มาตรการเชิงรุก	<ul style="list-style-type: none"> กลุ่มธุรกิจที่ผู้ประกอบการไทยมีความสามารถทางการแข่งขันสูง 	<ul style="list-style-type: none"> สนับสนุนให้ผู้ประกอบการมีมาตรฐานที่เป็นเลิศ ควรที่จะเพิ่มขอบเขตการอนุมัติโครงการช่วยเหลือ ให้ครอบคลุมการช่วยเหลือในเชิงรุก โดยเฉพาะกับกลุ่มบริการ สนับสนุนให้มีการศึกษาและทำตลาดในต่างประเทศ 	<ul style="list-style-type: none"> กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์
2. นโยบายรองรับสำหรับผู้ประกอบการรายย่อย (SMEs)	<ul style="list-style-type: none"> ผู้ที่ได้รับผลกระทบในทางลบ 	<ul style="list-style-type: none"> ควรสนับสนุนให้พัฒนาคุณภาพทรัพยากรคน โดยเฉพาะเรื่องของภาษาและเศรษฐศาสตร์ ควรเสริมสร้างค่านิยมให้คนไทยมีความคิดที่แตกต่าง สร้างความเป็นเอกลักษณ์ 	<ul style="list-style-type: none"> สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.)
3. การออกกฎระเบียบและกฎหมายที่ดี	<ul style="list-style-type: none"> สถานะตลาดล้มเหลว เช่น การผูกขาด ความไม่เท่ากันของข้อมูล 	<ul style="list-style-type: none"> ออกกฎระเบียบที่สนับสนุนการแข่งขันและการลงทุน โดยเฉพาะในภาคบริการที่มีถูกผูกขาด ออกกฎระเบียบที่สนับสนุนการเผยแพร่ 	<ul style="list-style-type: none"> กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์

มาตรการที่รองรับ	นำไปใช้กับ	นโยบายที่รองรับ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
		ข้อมูลอย่าง โปร่งใส (Transparency) เพื่อ ป้องกันปัญหาความไม่เท่ากันของข้อมูล ระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย	